

INFORMACJE

Zarządu Głównego PTTK

Centralna Biblioteka
PTTK Warszawa

ul. Czarnieckiego 10

6855/6

WARSZAWA, czerwiec-lipiec 1988 r.

DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO

PLENARNE POSIEDZENIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK

16 czerwca b.r. odbyło się w Warszawie plenarne posiedzenie Zarządu Głównego PTTK. Posiedzenie miało charakter roboczy: zatwierdzono sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego oraz sprawozdanie finansowe za 1987 rok.

Wiceprezes Zarządu Głównego PTTK kol. Eugeniusz SKRZYPEK zaprezentował podstawowe założenia programowe i organizacyjne XII Zjazdu Krajowego PTTK oraz projekt zasad i trybu wyboru władz i delegatów w trakcie przedjazdowej kampanii sprawozdawczo-wyborczej. Po dyskusji Zarząd Główny przyjął uchwałę (nr 27/XI/88) w sprawie przeprowadzenia kampanii przed XII Zjazdem Krajowym PTTK oraz powołania Komitetu Organizacyjnego Zjazdu Krajowego (publikujemy ją w dalszej części działu). Podjęto również uchwałę (nr 28/XI/88)

U C H W A Ł A N R 27/XI/88

Zarządu Głównego PTTK z dnia 16 czerwca 1988 roku w sprawie przeprowadzenia kampanii sprawozdawczo-wyborczej przed XII Zjazdem Krajowym PTTK oraz powołania Komitetu Organizacyjnego Zjazdu Krajowego

1. W związku z mijającym w roku 1989 czteroletnim okresem kadencji Władz Naczelnych Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Zarząd Główny PTTK postanawia przeprowadzić kampanię sprawozdawczo-wyborczą w kołach (klubach na prawach koła), oddziałach oraz w jednostkach wojewódzkich PTTK od 1 października 1988 roku do 4 czerwca 1989 roku, przy czym:
 - zebrania sprawozdawczo-wyborcze kół (klubów na prawach koła, oddziałów) -
 - do 31 grudnia 1988 r.,
 - zjazdy sprawozdawczo-wyborcze oddziałów PTTK, wybór delegatów na zjazdy wojewódzkie PTTK -
 - do 15 marca 1989 r.,

w sprawie zasad wyboru władz kół (klubów na prawach koła), oddziałów, jednostek wojewódzkich PTTK oraz delegatów na Zjazd Krajowy PTTK, zjazdy wojewódzkie i zjazdy oddziałów.

Wiceprezes Zarządu Głównego PTTK kol. Adam CHYZEWSKI przedstawił informację o ostatnie realizacji wniosków i postulatów XI Zjazdu Krajowego PTTK. Po dyskusji przyjęto uchwałę (nr 29/XI/88), której tekst publikujemy w dalszej części działu.

W grudniu 1990 roku przypadają będzie 40 rocznica połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Zagadnienie to omówił Przewodniczący Komisji Historii i Tradycji ZG PTTK kol. Janusz ŻMUDZIŃSKI. Podkreślając, że w obchodach należy zwrócić uwagę również na 40-letnią historię i tradycje Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, Zarząd Główny podjął uchwałę (nr 31/XI/88) w sprawie obchodów 40-lecia PTTK. Tekst tej uchwały publikujemy w dalszej części działu.

Zarząd Główny dokonał również zmian w składach osobowych społecznych komisji ZG PTTK.

- zjazdy sprawozdawczo-wyborcze jednostek wojewódzkich PTTK, wybór delegatów na XII Zjazd Krajowy PTTK - od 18 marca do 4 czerwca 1989 r.
2. Zasady i tryb wyboru władz kół (klubów na prawach koła), oddziałów, jednostek wojewódzkich PTTK oraz delegatów na zjazdy oddziałów, zjazdy wojewódzkie i Zjazd Krajowy PTTK określi Zarząd Główny uchwalając "Regulamin wyborczy".
3. XII Zjazd Krajowy PTTK odbędzie się w październiku 1989 roku.
3. 1. Klucz wyborczy oraz rozdzelnik mandatów na XII Zjazd Krajowy PTTK uchwalili Zarząd Główny PTTK w terminie do 15 lutego 1989 r.
3. 2. Uchwałę szczegółową w sprawie terminu, miejsca i porządku obrad XII Zjazdu Krajowego PTTK podejmie Zarząd Główny w terminie późniejszym. Zawiadomienie delegatów oraz osób biorących udział w XII Zjeździe Krajowym PTTK (§ 19 ust. 1 pkt 2 Statutu PTTK) o podjętej uchwałie nastąpi co najmniej na miesiąc przed terminem Zjazdu Krajowego.
3. 3. XII Zjazd Krajowy obradował będzie na podstawie uchwalonego przez siebie "Regulaminu obrad", którego projekt przedstawi Zarząd Główny PTTK.

W BIEŻĄCYM NUMERZE M. IN.:

REGULAMIN PRZEDOWNIKA TURYSTYKI ŻEGLARSKIEJ	str. 4
WYNAGRODZENIE ZAGRADNIONYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH SZKOLENIA	str. 5
WAKACYJNY WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY	str. 6
ŁÓDZIŃSKA ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA	str. 7

4. Powoływanie Komisji i Komitetów jako organów doradczych Zarządu Głównego PTTK, zarządów wojewódzkich PTTK, zarządów oddziałów PTTK odbywać się będzie według zasad określonych w "Regulaminie ramowym Komisji Społecznych PTTK".
5. Dla właściwego przygotowania i przeprowadzenia kampanii sprawozdawczo-wyborczej oraz zorganizowania i przeprowadzenia XII Zjazdu Krajowego PTTK - Zarząd Główny PTTK powołuje Komitet Organizacyjny XII Zjazdu Krajowego PTTK i dwa zespoły wykonawcze:
- Zespół Organizacyjny,
 - Zespół Programowy.
5. 1. Przewodnictwo Komitetu Organizacyjnego XII Zjazdu Krajowego PTTK powierza się kol. Andrzejowi GORDONOWI - Prezesowi ZG PTTK,
- zastępstwo:
- kol. Eugeniuszowi SKRZYPKOWI - Wiceprezesowi ZG PTTK,
 - kol. Tadeuszowi MARTUSEWICZOWI - Wiceprezesowi ZG PTTK,
 - kol. Bronisławowi CMELI - Prezesowi GKR PTTK,
 - kol. Jerzemu ZARĘSKIEMU - Prezesowi GSK PTTK.
5. 2. Przewodnictwo Zespołu Organizacyjnego powierza się kol. Zdzisławowi EYSIO - Sekretarzowi Generalnemu ZG PTTK,
- zastępstwo:
- kol. Mieczysławowi SOBKIEWICZOWI - członkowi Prezydium ZG PTTK,
 - kol. Jarosławowi PALUSZKIEWICZOWI - Skarbnikowi ZG PTTK.
- Funkcję sekretarza Zespołu Organizacyjnego powierza się kol. Halinie MANKIEWICZ - Sekretarzowi ZG PTTK d/s organizacyjnych.
5. 3. Przewodnictwo Zespołu Programowego powierza się kol. Adamowi CHYŻEWSKIEMU - Wiceprezesowi ZG PTTK,
- zastępstwo
- kol. Janowi KOMORNICKIEMU - Wiceprezesowi ZG PTTK.
- Funkcję sekretarza Zespołu Programowego powierza się kol. Wojciechowi REDEJOWI - Sekretarzowi ZG PTTK d/s programowych oraz kol. Witoldowi ANYSZKIEWICZOWI - Sekretarzowi ZG PTTK d/s ekonomicznych.
6. Szczegółowy skład osobowy Zespołu Organizacyjnego i Programowego zostanie przedłożony przez przewodniczących zespołów na jesiennym posiedzeniu Zarządu Głównego PTTK.
7. W miarę potrzeb w ramach wymienionych zespołów działać mogą komisje specjalistyczne.
8. Komitet Organizacyjny XII Zjazdu Krajowego PTTK będzie pracował w oparciu o ustalenia zawarte w niniejszej uchwale oraz o "Harmonogram prac Komitetu" zatwierdzony przez Prezydium ZG PTTK. Komitet Organizacyjny XII Zjazdu Krajowego PTTK przedkładać będzie Zarządowi Głównemu i jego Prezydium okresowe informacje o przebiegu prac i wnosić pod obrady projekty dokumentów wymagających decyzji Zarządu Głównego PTTK lub jego Prezydium.
9. Zarząd Główny PTTK zobowiązuje zarządy wojewódzkie PTTK, by kierując się postanowieniami niniejszej uchwały oraz "Regulaminem wyborczym władz kół (klubów na prawach kół), oddziałów, jednostek wojewódzkich PTTK oraz delegatów na Zjazd Krajowy PTTK, zjazdy wojewódzkie i zjazdy oddziałów" opracowały harmonogramy przebiegu kampanii sprawozdawczo-wyborczej na terenie województwa oraz do przedłożenia Zarządowi Głównemu PTTK informacji o przebiegu kampanii sprawozdawczo-wyborczej.
- Równocześnie Zarząd Główny PTTK zwraca się do zarządów wojewódzkich PTTK o aktywny udział w zjazdach oddziałów i zebraniach kół (klubów na prawach kół).

Zarządu Głównego PTTK z dnia 16 czerwca 1988 roku w sprawie realizacji uchwały programowej XII Zjazdu Krajowego PTTK

Zarząd Główny PTTK po zapoznaniu się z materiałem rekomendowanym przez Prezydium ZG PTTK - przedłożonym na posiedzeniu plenarnym w dniu 16 czerwca b.r. dotyczącym przebiegu realizacji uchwały programowej XII Zjazdu Krajowego PTTK - stwierdza, że w trakcie dalszej realizacji tej uchwały należy położyć szczególny nacisk na następujące działania:

I. W sprawach realizacji programowych zadań Towarzystwa:

1. Podjąć dalsze i skuteczniejsze współdziałania z Komitetem d/s Młodzieży i Kultury Fizycznej w sprawie opracowania długoterminowego kompleksowego programu służącego realizacji celów i zadań Towarzystwa.
 2. Rozszerzyć współpracę i opracować szeroki program współdziałania z Ministerstwem Kultury i Sztuki w zakresie upowszechniania kultury i ochrony dóbr kultury w działalności Towarzystwa.
 3. Umocnić współpracę i opracować wspólny perspektywiczny program działań Towarzystwa z Ministerstwem Edukacji Narodowej w zakresie rozwoju działalności turystyczno-krajoznawczej wśród młodzieży szkolnej i akademickiej.
 4. Podjąć dalsze intensywne działania wspólnie z Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych w celu umocnienia i rozszerzenia działalności turystyczno-krajoznawczej w środowisku zakładów pracy.
 5. W kontaktach z właściwymi ministerstwami należy wzmocnić współdziałanie w sprawach organizacji Kongresu Krajoznawstwa Polskiego w celu uzyskania patronatu władz państwowych w tej sprawie.
- Przeprowadzić ocenę realizacji "Krajoznawczego programu turystyki na lata 1980-1990" we wszystkich jednostkach Towarzystwa w czasie kampanii sprawozdawczo-wyborczej.

II. W sprawach bazy turystycznej i wyposażenia sprzętu turystycznego:

1. Kontynuować konsekwentne działania zmierzające do przestrzegania postanowień i uchwał ZG PTTK i jego Prezydium dotyczących obiektów i bazy turystycznej
2. Konsekwentnie eliminować obozy stacjonarne i kolonie w obiektach turystyki kwalifikowanej w letnich sezonach turystycznych.
3. Podjąć efektywne działania w celu rozwoju bazy noclegowej, a w szczególności:
 - dla potrzeb turystyki kwalifikowanej,
 - stacji turystycznych,
 - udostępnienia terenów leśnych i nadwodnych dla turystów,
 - zwiększenia liczby pól namiotowych do biwakowania,
 - rozbudowy specjalistycznej infrastruktury turystycznej.
4. Podjąć skuteczne działania w celu poprawienia zaopatrzenia w sprzęt i ekwipunek turystyczny, zwiększenia liczby oraz polepszenia funkcjonowania wypożyczalni sprzętu turystycznego.
5. Zobowiązać komisje turystyki kwalifikowanej oraz przedsiębiorstwa PTTK do ścisłego współdziałania w produkcji sprzętu i ekwipunku turystycznego przez te przedsiębiorstwa oraz poprawienia informacji w Towarzystwie o produkowanych w tych przedsiębiorstwach.

III. W sprawach kadry programowej:

1. Podjąć dalsze konsekwentne działania służące stałemu podnoszeniu poziomu oraz zwiększeniu kadry programowej Towarzystwa.
2. Podjąć działania służące podniesieniu poziomu wykształcenia przewodników turystycznych, eliminowania negatywnych postaw w tym środowisku.
3. Podjąć działania służące zaktywizowaniu komisji społecznych w zarządach wojewódzkich i oddziałach PTTK.

Zarząd Główny PTTK

Zarząd Główny PTTK zobowiązuje wszystkie jednostki Towarzystwa, a w szczególności Prezydium ZG PTTK oraz organa sprawujące społeczny nadzór nad działalnością gospodarczą do konsekwentnego działania w celu realizacji postanowień niniejszej uchwały w okresie do XII Zjazdu Krajowego PTTK.

Zarząd Główny PTTK

U C H W A Ł A N E 31/XI/88

Zarządu Głównego PTTK z dnia 16 czerwca 1988 roku w sprawie obchodów 40-lecia połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze

W grudniu 1990 roku przypada 40 rocznica połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze.

W związku z powyższym Zarząd Główny PTTK apeluje do wszystkich ogniw Towarzystwa o kontynuowanie różnokierunkowych działań w zakresie historii i tradycji podjętych w 1985 roku z okazji obchodów 35-lecia PTTK oraz o spożytkowanie w swej bieżącej działalności treści turystyczno-krajoznawczych płynących z doświadczeń i osiągnięć Towarzystwa związanych ze zbliżającym się 45-leciem Polski Ludowej i 45-leciem powrotu do Macierzy Ojczyzny po wiekach skowańskich ziem Opolszczyzny, Dolnego Śląska, Ziemi Lubuskiej, Pomorza, Warmii i Mazur, a ponadto uznaje za niezbędne:

- przedstawianie i uwytkanie dorobku ogniw Towarzystwa (oddziałów, komisji, kół, klubów), o co najmniej 25-letniej tradycji, w szczególności tych, które wywodzą początek z PTT lub PTK,
- organizowanie wystaw obrazujących dorobek działalności ogniw Towarzystwa,
- prowadzenie kronik przez poszczególne ognia Towarzystwa,
- przygotowywanie i publikowanie biogramów wybitnych niezjących działaczy PTT, PTK i PTTK,
- wdrażanie zagadnień archiwowania dokumentów dotyczących działalności Towarzystwa oraz zorganizowanie w ogniwach PTTK sieci archiwów,
- zorganizowanie centralnego zbioru dokumentów historycznych PTTK,
- wydawanie materiałów historycznych w serii "Zeszyty historyczne PTTK",
- kontynuowanie konkursu na prace badawcze (magisterskie, doktorskie i inne) o tematyce związanej z historią PTTK i jego poprzedników,
- pomnażanie zasobów historycznych w Dziale Zbiorów Specjalnych Biblioteki Centralnej PTTK im. Kazimierza Kulwiecia w Warszawie, w Ośrodku Dokumentacji Górskiej przy Komisji Turystyki Górskiej w Krakowie, a także w pracowniach krajoznawczych i muzeach PTTK,
- tworzenie i rozszerzanie zbiorów w izbach pamięci PTTK,
- wydanie kolejnej edycji publikacji ZG PTTK o muzeach i izbach regionalnych PTTK, wzbogaconej o ostatnie dokonania w zakresie rozwoju izb pamięci PTTK,
- apelowanie do zasłużonych działaczy Towarzystwa o przygotowanie własnych biogramów i pamiętników (w szczególności dotyczy to członków władz naczelnych I - III kadencji, t.j. lat 1950-1960),
- wydanie bibliografii zawartości czasopisma "Ziemia",
- opracowanie bibliografii zawartości czasopism "Orli Lot" oraz "Turysta",
- opracowanie i wydanie teki portretów zasłużonych działaczy PTT, PTK i PTTK,
- dalsze inwentaryzowanie i obejmowanie opieką grobów zasłużonych działaczy PTT, PTK i PTTK,
- zorganizowanie konkursu p.t. "Ze wspomnień działacza turystycznego".

Ponadto Zarząd Główny PTTK uznaje za ważne uczczenie oraz spopularyzowanie (także w postaci imprez turystyczno-krajoznawczych organizowanych przez różne ognia Towarzystwa) m.in.:

w 1989 roku:

- 80 rocznicy działalności Oddziału PTK-PTTK w Łodzi,
- 70 rocznicy założenia w PTK kół krajoznawczych młodzieży szkolnej,
- 60 rocznicy I Ogólnopolskiego Kongresu Krajoznawczego w Poznaniu,
- a także ważkich rocznic związanych z twórcami turystyki w górach (100-lecie śmierci Tytusa Chałubińskiego, 100 rocznica urodzin Walerego Goetla, 50-lecie śmierci Jana Gwałberta Pawlikowskiego),

w 1990 roku:

- 100 rocznicy śmierci wybitnego etnografa i krajoznawcy Oskara Kolberga,
- 100 rocznicy urodzin wybitnego regionalisty Aleksandra Patkowskiego,
- 80 rocznicy działalności Oddziałów PTK-PTTK w Sandomierzu i Chełmie,
- 70 rocznicy założenia czasopisma krajoznawczego "Orli Lot",
- 70 rocznicy działalności Oddziału PTK-PTTK w Bydgoszczy,
- 60 rocznicy działalności Oddziału PTK-PTTK w Zamościu.

Zarząd Główny PTTK uznaje za celowe zorganizowanie w grudniu 1990 roku uroczystego zebrania plenarnego, w czasie którego zostanie przedstawił dorobek Towarzystwa w minionych 40 latach działania.

Zarząd Główny PTTK

16 czerwca b.r. Zarząd Główny PTTK dokonał zmian w składach społecznych komisji Zarządu Głównego PTTK.

Komisja Historii i Tradycji ZG PTTK

Do składu Komisji dokooptowano kol. Antoniego ADAMCZAKA ze Szczecina.

Obecnie Komisja będzie pracowała w składzie 25-osobowym.

Komisja Ochrony Przyrody ZG PTTK

Skreślono ze składu Komisji kol. Jana Marcinkowskiego z Kielc.

Do składu Komisji dokooptowano kol.kol.: Teresę ŁUCZYŃSKĄ-PAWŁAK z Bydgoszczy, Dionizego SZCZYGIELSKIEGO z Bielska Białej, Bolesława MAŁECKIEGO z Wrocławia, Zdzisława KWASKA z Krosna. Po dokonanych zmianach Komisja będzie pracować w składzie 25-osobowym.

Podczas poprzedniego posiedzenia plenarnego (26 marca b.r.) Zarząd Główny podjął uchwałę w sprawie budżetu Zarządu Głównego i Zarządów Wojewódzkich PTTK na 1988 rok oraz przyjęcia zlecenia organów administracji państwowej na wykonanie przez PTTK zadań służących celom ogólnospołecznym.

Przyjęta uchwała zakłada dochody budżetu ZG PTTK w wysokości 649,5 mln zł oraz wydatki w wysokości 653,6 mln zł (nadwyżka wydatków nad dochodami pomniejszy fundusz obrotowy ZG PTTK). Wydatki zostały pogrupowane w następujących działkach: działalność programowa ZG PTTK - 178,4 mln zł (wzrost w stosunku do uchwały budżetowej 1987 r. o 3,7%), działalność remontowo-inwestycyjna - 90,3 mln zł (wzrost o 151,5%), środki wyrównawcze dla Zarządów Wojewódzkich - 190,0 mln zł (wzrost o 48,8%), wydatki organizacyjne ZG PTTK - 23,9 mln zł (wzrost o 20,1%), wydatki administracyjne - 147,3 mln zł (wzrost o 50,0%), nagrody i wyróżnienia - 3,7 mln zł (wzrost o 48,0%). W dyspozycji Prezydium ZG PTTK pozostawiono rezerwę w wysokości 20,0 mln zł.

Biorąc pod uwagę realizację poprzedniej uchwały budżetowej, tegoroczna uchwała zakłada wyższy wzrost wielkości środków wyrównawczych dla Zarządów Wojewódzkich od ZG PTTK. Spowodowane to zostało chęcią redukcji ilości pracowników w biurze ZG PTTK. Uchwała limituje osobowy fundusz płac w biurze ZG PTTK nie określając wysokości zatrudnienia. Wielkość funduszu została

ustalona na zasadzie zatrudnienia przez pierwsze półrocze 132 pracowników pełnoetatowych z wynagrodzeniem równym wynagrodzeniu za luty 1988 r. a od lipca - 106 pracowników pełnoetatowych z wynagrodzeniem średnio większym o 5 tys. zł.

Środki pozostające w dyspozycji Komisji ZG PTTK wzrosły o 35% i wynoszą 40 mln zł.

Uchwała zakłada realizację przez PTTK zlecenia Komitetu d/s Młodzieży i Kultury Fizycznej w wysokości 318 mln zł oraz zakres działalności remontowo-inwestycyjnej ze środków Centralnego Funduszu Turystyki i Wypoczynku w wysokości 800 mln zł.

SPRAWY ORGANIZACYJNE

Poniżej publikujemy regulamin przewodnika turystyki żeglarskiej zatwierdzony przez Prezydium ZG PTTK w dniu 28 sierpnia 1987 r. (uchwała nr 62/87).

REGULAMIN

przewodnika turystyki żeglarskiej PTTK

I. Postanowienia ogólne

1. Ustanawia się w turystyce żeglarskiej uprawnienia:
 - a) przewodnika turystyki żeglarskiej PTTK
 - b) przewodnika-instruktora turystyki żeglarskiej PTTK.Stanowią oni kadre programową Towarzystwa.
2. Przewodnik turystyki żeglarskiej, zwany dalej przewodnikiem, jest inicjatorem rozwoju turystyki, czynnym społecznym działaczem oraz organizatorem turystyki żeglarskiej.
3. Kandydat na przewodnika turystyki żeglarskiej PTTK powinien:
 - a) być członkiem PTTK,
 - b) mieć ukończone 18 lat,
 - c) być czynnym działaczem społecznym w turystyce przez okres 2 lat,
 - d) znać zasady uprawiania turystyki i krajoznawstwa, organizacji turystyki w Polsce oraz zagadnienia ochrony środowiska naturalnego i zabytków,
 - e) posiadać wiadomości z zakresu historii i zagadnień współczesnych oraz geografii turystycznej ze szczególnym uwzględnieniem własnego regionu oraz żeglarskich szlaków turystycznych w Polsce,
 - f) umieć zapewnić zasady bezpieczeństwa na wodzie,
 - g) posiadać umiejętność popularyzowania turystyki i krajoznawstwa,
 - h) posiadać umiejętność organizowania i prowadzenia zbiorowych rejsów oraz imprez turystycznych,
 - i) posiadać co najmniej stopień żeglarza jachtowego,
 - j) być posiadaczem ŻOT co najmniej w stopniu srebrnym małym,
 - k) złożyć z wynikiem pomyślnym egzamin ze znajomości określonego programu szkolenia przewodników.
4. Kandydat na przewodnika-instruktora powinien obok wymogów wynikających z pkt 3 spełniać następujące warunki:
 - a) być posiadaczem ŻOT co najmniej w stopniu złotym małym,
 - b) posiadać patent instruktora żeglarstwa PZŻ i złożyć z wynikiem pomyślnym egzamin z określonego zakresu wiadomości krajoznawczo-turystycznych.

II. Mianowanie przewodników

1. Przewodników mianuje Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK spośród osób, które spełniają warunki wymienione w rozdz. I pkt 3, 4 niniejszego regulaminu. W uzasadnionych przypadkach KTŻ ZG PTTK może zwolnić kandydata od obowiązku ukończenia szkolenia.
2. Kandydatów na przewodników zgłaszają sekcje, koła, kluby lub oddziały nadsyłając do KTŻ ZG

PTTK odpowiedni wniosek zaopiniowany przez właściwą dla określonego terenu Komisję Turystyki Żeglarskiej.

3. WKTŻ kierują kandydatów posiadających odpowiednie kwalifikacje na kursy przewodników turystyki żeglarskiej.
4. Wykładowców i skład komisji egzaminacyjnej na kursach przewodników turystyki żeglarskiej zatwierdza Prezydium KTŻ ZG PTTK.
5. Protokół komisji egzaminacyjnej powołanej przez KTŻ ZG PTTK stanowi podstawę do uchwały Prezydium KTŻ o mianowaniu przewodnika.
6. Przewodnik otrzymuje z KTŻ ZG PTTK legitymację ważną na okres kadencji komisji.

III. Obowiązki i uprawnienia przewodnika

1. Przewodnik ma obowiązek:
 - a) realizowania planów i uchwał Towarzystwa poprzez inicjowanie i organizowanie turystyki żeglarskiej,
 - b) propagowanie turystyki żeglarskiej i krajoznawstwa, szerzenie kultury turystycznej i wypoczynku na wodzie, upowszechniania turystyki żeglarskiej,
 - c) uczestniczenia w życiu organizacyjnym PTTK, zwłaszcza w swoim środowisku terenowym (sekcja, koło, klub, komisja, oddział), udzielania fachowej informacji i pomocy w zakresie uprawiania i organizowania turystyki żeglarskiej w miejscu swojego działania i na szlaku.
2. Przewodnik ma prawo:
 - a) pierwszeństwa udziału we wszelkiego rodzaju rejsach organizowanych przez KTŻ lub komórkę macierzystą,
 - b) pierwszeństwa w przyjęciu na kursy organizowane przez PTTK,
 - c) otrzymywania bezpłatnie komunikatów, regulaminów i t.p., materiałów organizacyjnych z zakresu turystyki żeglarskiej,
 - d) pierwszeństwa do odpłatnego otrzymania sprzętu turystycznego w przypadku zabezpieczenia i odstąpienia przez PTTK,
 - e) udziału w zlotach i kursokonferencjach przewodników,
 - f) noszenia odznaki lub emblematu przewodnika turystyki żeglarskiej,
 - g) podnoszenia na łodzi, na której żeglują - proporczyka o wzorze ustalonym przez KTŻ ZG PTTK,
 - h) do zniżek za usługi świadczone przez obiekty PTTK - wg aktualnie obowiązujących przepisów.
3. Niezależnie od obowiązków i praw zawartych w pkt 1 i 2 niniejszego rozdziału, przewodnik ma prawo do:
 - a) organizowania i prowadzenia wszelkich rejsów i spływów o zasięgu krajowym,
 - b) pełnienia funkcji w kierownictwie centralnych i ogólnopolskich imprez turystyki żeglarskiej oraz kierowania imprezami o zasięgu krajowym,
 - c) potwierdzania wpisów do Dzienniczka ŻOT i może wchodzić w skład zespołów weryfikacyjnych ŻOT w oddziałowej lub wojewódzkiej KTŻ,
 - d) prowadzenia wykładów z zakresu turystyki i krajoznawstwa na terenie macierzystej WKTŻ.
4. Niezależnie od obowiązków i praw zawartych w pkt 1, 2, 3 niniejszego rozdziału, przewodnik-instruktor turystyki żeglarskiej ma prawo:
 - a) organizowania i prowadzenia rejsów, spływów oraz innych imprez turystyki żeglarskiej o zasięgu krajowym i międzynarodowym,
 - b) pełnić funkcje kierownicze w centralnych i ogólnopolskich imprezach turystyki żeglarskiej oraz na prawo nadzoru nad ich prawidłową realizacją,
 - c) wchodzić w skład zespołów weryfikacyjnych ŻOT wszystkich stopni,
 - d) być wykładowcą lub instruktorem w zakresie turystyki i krajoznawstwa na wszystkich kursach, a w zakresie żeglarstwa - wg aktualnie obowiązujących właściwych przepisów.
5. W przypadku pełnienia zleconych funkcji społecznej przewodnicy otrzymują od organizatorów rejsów, spływów i t.p. imprez lub szkolenia zwrot kosztów podróży, diety w wysokości obowiązującej w PTTK, a ponadto jako wykładowcy lub instruktorzy na kursach szkolących przewodników

INFORMACJE

Zarządu Głównego PTTK

WYDANIE SPECJALNE czerwiec-lipiec 1988r. DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO

ZASADY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ PTTK

1. Wstęp

Działalność gospodarcza stowarzyszeń jest odrębnym sektorem własnościowym gospodarki narodowej obok sektora państwowego, spółdzielczego i prywatnego. Ma ona odrębny status prawny i swoiste cechy. Powszechna nieznanomość zasad, roli i rozmiarów gospodarki stowarzyszeń jest przyczyną pojawiających się niekiedy w jej otoczeniu niechętnych postaw.

Udział sektora organizacji społecznych w sprzedaży ogółem sfery materialnej sięga 2%, a w sferze niematerialnej - 17%. Większość towarów i usług trafia bezpośrednio na rynek, a są sfery, w których jednostki gospodarcze organizacji społecznych dominują (n.p. oświata i wychowanie, turystyka, wydawnictwa) lub nawet posiadają monopol (n.p. dystrybucja prasy, przewodnictwo turystyczne, usługi rzeczoznawców).

Obecnie działalność gospodarczą prowadzi większość stowarzyszeń (n.p. Stowarzyszenie PAX, PZMot., PZGŁ., CHSS, PZZ i dziesiątki innych), związków zawodowych (OPZZ, federacje i organizacje zakładowe), organizacji młodzieżowych (ZSMP, ZSP, ZNW, ZHP) oraz wszystkie partie i stronnictwa (PZPR, ZSL, SD).

Ta różnorodność dotyczy również przedmiotu, skali, struktur organizacyjnych, form prawnych i stosowanych narzędzi sterowania gospodarcią.

Wśród wymienionych są potentaci o wielomiliardowych obrotach (n.p. PZPR, PAX, ZZDZ, PTTK), średniej skali działalności (n.p. PZGŁ., LZS, ZSP) i posiadające niewielki potencjał (n.p. Towarzystwo Rozwoju Rodziny, Aeroklub PRL). Podobnie zakres przedmiotowy obejmuje gamę możliwości od produkcji pojedynczego rodzaju towaru po niemal wszystkie działy, gałęzie i branże.

Do wąskospecjalizowanych zaliczyć można n.p. Polskie Towarzystwo Filmu Etnograficznego, Związek Polskich Artystów Fotografików, Związek Artystów Sien Polskich, szerszą działalność prowadzi na przykład organizacja młodzieżowe, stronnictwa i partie, oraz PTTK.

Wykorzystywane formy prawne to:

- spółki (n.p. Stronnictwo Demokratyczne, OPZZ, Stowarzyszenie PAX)
 - spółdzielnie (n.p. PZPR, ZSMP, Polski Związek Wędkarski),
 - wyodrębnione zakłady organizacji społecznych (n.p. PZMot., PZGŁ.),
 - niewyodrębniona organizacyjnie działalność gospodarcza (n.p. Stowarzyszenie Stenografów i Maszynistów w Polsce, Polskie Towarzystwo Gleboznawcze, Zjednoczenie Patriotyczne "Grunwald", Polskie Towarzystwo Psychologiczne)
- oraz quasi-gospodarcze przedsięwzięcia typu Akcja Socjalnej Młodzieży (ZHP i inne organizacje młodzieżowe), gospodarstwa pomocnicze, częściowo odpłatne formy działalności programowej.

Model organizacyjny niemal każdego podmiotu jest swoisty i niepowtarzalny. Mamy więc do czynienia z organizacjami wykorzystującymi wszystkie formy pryncy na każdym szczeblu statutowej struktury (1) i takimi, których działalność ogranicza się tylko do jednego sklepika. Niekiedy działalność ma charakter wysoce scentralizowany, funkcjonują również organizacje o daleko posuniętej decentralizacji zarządzania. Co ciekawe - niezależnie od przyjętego modelu większość organizacji ma ponadprzeciętną efektywność i charakteryzuje się dynamicznym rozwojem. Jest to zjawisko tym bardziej znaczące, że dotyczy bodaj najbardziej reglamentowanego sektora gospodarki.

Przeciwnicy tej działalności rządziej dziś sięgają do lamusa skompromitowanych argumentów prawnych i ustrojowych. Nadal jednak żywe są obawy przed dominacją celów gospodarczych nad programowymi w organizacji. Okazuje się, że istnieje jednak możliwość harmonijnego łączenia celów programowych i gospodarczych owocujące produkcją i usługami o unikalnych cechach (n.p. prasa specjalistyczna, górskie schroniska PTTK, schroniska PTSM, usługi rzeczoznawców, szkolenie, produkcja specjalistycznego sprzętu dla inwalidów i wiele innych). Nie zawsze jest to możliwe, a często rachunek ekonomiczny staje w sprzeczności z użytecznością programową, lecz nawet wówczas wygospodarowane dochody trafiają głównie do sfery programowej umożliwiając finansowanie jej potrzeb. Oczywiście ideałem byłoby takie kształtowanie działalności gospodarczej, by jednocześnie spełniała ona funkcje statutowo-programowe, ale tam gdzie kryteria wzajemnie się wykluczają łatwo jest - eksponując jedno z nich - dowolnie manipulować oceną. Można zatem negatywnie ocenić nierentowność przedsięwzięć, w których cele zarobkowe mają drugorzędne znaczenie, a jednocześnie piętnować wysoką rentowność innych jako niewłaściwą dla organizacji społecznych (szczególnie stowarzyszeń wyższej użyteczności). Coraz częściej jednak w świadomości społecznej program organizacji i skuteczność jego realizacji ocenia się niezależnie od sprawności ekonomicznej jej jednostek gospodarczych.

Część organizacji, aby podkreślić odrębność celów gospodarki, używa nazw firmowych (n.p. RSW "Prasa-Książka-Ruch", ZPU "Polkat", SZP "Libella", "Securitas", "Veritas" i t.d.), inne podkreślają organizacyjną przynależność (n.p. PTTK, PZMot.). Większość organizacji uważa, że wypełnianie funkcji programowych przez gospodarke jest dodatkowym atutem podkreślającym jej wartość lecz nie przesądającym o celowości istnienia. Obawy przed dominacją są iluzoryczne w świetle doświadczeń organizacji, które mimo prowadzenia działalności gospodarczej nie utraciły swej tożsamości.

Groźniejszym w skutkach problemem jest identyfikowanie organizacji z jej gospodarką. W przesz-

łości pozbawiono możliwości wykonywania rentowej działalności stowarzyszenia pod pretekstem, że wnioskowany w zezwoleniu przedmiot działalności nie mieści się ściśle w zadaniach statutowych, stąd do dzisiaj funkcjonujące ograniczenia. Obecnie praktyki te stosują często dziennikarze formułując hasła o odchodzeniu organizacji od zadań statutowych. Równie często próbuje się uszczęśliwić na siłę przekazywaniem do tego sektora niedużych przedsięwzięć zrodzonych z ambicji, bez podstaw ekonomicznych szukać argumentów w statutowych powinnościach - nie licząc się z możliwościami finansowymi stowarzyszenia. Postawy takie na szczęście są coraz rzadsze.

Walory prowadzenia przez organizacje społeczne dochodowej działalności znalazły wielokrotnie historyczne potwierdzenie. Wśród najpiękniejszych kart z bogatej historii gospodarki polskich organizacji społecznych na szczególną uwagę zasługują efekty działalności Związku Polaków w Niemczech, który stworzył precyzyjną strukturę gospodarczą i finansową (banki!) umożliwiającą skuteczny opór przeciw wynarodowieniu i ekonomicznej dyskryminacji Polaków. Podobną rolę odegrały organizacje społeczne podziemnego państwa w okresie drugiej wojny światowej, zapewniając część niezbędnych do funkcjonowania środków. Tradycje sięgają przeto XVII i XVIII stulecia, a więc niemal początków zorganizowanego ruchu społecznego.

W obecnych warunkach rozwój gospodarki stowarzyszeń jest ciągle atrakcyjny.

Ogólnospołeczne walory wynikają z możliwości wspierania procesów demokratyzacji i tworzenia warunków do rzeczywistej autonomii i samorządności. Gospodarka stanowi dla stowarzyszeń swoistą "akademię ekonomiczną" popularyzującą wychowanie przez pracę i naukę gospodarności i ekonomicznego myślenia. Niebagatelne znaczenie ma odzwyczajanie od postaw roszczeniowych i ukierunkowanie energii zrzeszonych grup na poszukiwanie rozwiązań problemów finansowych we własnym zakresie.

Walory gospodarcze wyrażają się natomiast w możliwości odciążenia nieprorobanego budżetu państwa od dotacji i ograniczenia tym samym tempa inflacji. Przy okazji organizacje społeczne mogą w istotny sposób przyczynić się do ożywienia, uelastycznienia i restrukturyzacji gospodarki narodowej.

Ważną kwestią jest także możliwość realizacji przez gospodarke stowarzyszenia celów programowych - przez kształtowanie cech jakościowych produktów i usług.

Tym samym ideom służyć winna gospodarka Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

2. Metody sterowania i cele działalności gospodarczej

Dla działalności Towarzystwa przyjęto następujące cele:

- wypracowanie środków na finansowanie działalności statutowo-programowej,
 - wespółdziałanie w realizacji programu PTTK.
- Tak generalnie sformułowane cele należało "przetłumaczyć" na język konkretnych zadań i mechanizmów ekonomicznych.

W latach 1982 - 1987 w ramach realizowanej gruntownej reformy w PTTK władze Towarzystwa podjęły ponad 200 uchwał oraz decyzji zmierzających do wypracowania optymalnych sposobów gospodarowania i realizacji założonych celów. Proces ten jest kontynuowany. Opis drogi do stanu obecnego mógłby stać się odrębnym interesującym materiałem ilustrującym ściąganie się różnorodnych koncepcji, bezinteresowne zainteresowanie w proces reform i inercję wobec zmian organizacyjnych, walkę o zmianę postaw oraz środki taktyczne jej prowadzenia.

Efekt końcowy jest wynikiem licznych kompromisów i konieczności wynikających z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań. Jednocześnie osiągnięcie wcześniej wymienionych celów nie zawsze okazuje się możliwe. Nasycenie wartościami programowymi działalności gospodarczej jest przeważnie mniej lub bardziej kosztowne, tym samym pozostaje mniej do podziału między założony (płace), jednostkę (środki na rozwój i remonty) a organ założycielski (wpłaty na cele statutowe). Można więc, realizując określony program, maksymalizować wpłaty albo zrezygnować z części wpłat.

Występuje nie tylko sprzeczność celów, ale również konflikt interesów pomiędzy pracownikami jednostki gospodarczej a pracownikami i działaczami zainteresowanymi realizacją celów programowych. Motywacje ekonomiczne tak silnie oddziałują, że stosowanie wyłącznie metod nakazowych lub presji społecznej staje się zazwyczaj niewystarczające. Doświadczenia minionych lat udowodniły tę tezę w sposób dostatecznie bolesny. Takie przesłanki legły u podstaw oparcia systemu ekonomicznego Towarzystwa głównie na metodzie parametrycznego wyrównywania korzyści dla załogi i jednostki z przedsięwzięć o niskiej wartości programowej do poziomu korzyści osiąganych przy realizacji zadań wysoce atrakcyjnych z punktu widzenia działalności statutowo-programowej.

Zróżnicowane stopy opodatkowania na rzecz funduszy PTTK oraz budżetu Towarzystwa (w przypadku przedsiębiorstw centralnych) mają motywować do podejmowania głównie działalności o cechach programowych. Rodzaje działalności szczególnie preferowane są całkowicie zwolnione z wpłat (n.p. wypożyczanie sprzętu, produkcja atestowanych wyrobów turystycznych, organizowanie turystyki kwalifikowanej), działalności dalekie od idei Towarzystwa są obciążone do wysokości porównywalnej z uzyskanymi zwolnieniami podatkowymi (głównie podatek dochodowy).

Wykaza zadań o szczególnej użyteczności programowej nie może obejmować zbyt wielu pozycji. Stałyby się wówczas powodem nadmiernej pracochłonności (biurokracja!), byżby niezrozumiały dla adresatów i tym samym nieskuteczny. Eliminowanie zaś skądinąd słusznych wniosków nie jest łatwe. Skonstruowana lista w odniesieniu zarówno do przedsiębiorstw (uchwała o wpłatach na cele statutowe) jak i oddziałów (regulamin Funduszy Pomocy Oddziałom i Innym Jednostkom Terenowym PTTK) jest wynikiem kompromisów i może - w ślad za zgłaszanymi przez środowiska potrzebami - ulegać zmianom.

System nie wyklucza podejmowania rentowej działalności, mającej zapewnić znaczne środki na cele statutowe, a skłania do poszukiwania rodzajów działalności nadających swoiste cechy gospodarce Towarzystwa.

Jako podstawę obciążeń przyjęto wartość sprzedaży dającą precyzyjny obraz rozmiarów poszczególnych rodzajów działalności. Ma to także inne zalety: wartość sprzedaży jest niepodatna na manipulacje w przeciwieństwie do wyniku, nie zależy od poziomu płac, ułatwia kalkulację i wybór struktury produkcji, nie ogranicza wzrostu efektywności i t.p. Główną wadą jest stosunkowo większa pracochłonność wyliczeń i konieczność ciągłego weryfikowania poziomu obciążeń w przypadku istotnych zmian w warunkach działalności gospodarczej.

Podobna konkurencja celów występuje, po uwzględnieniu czasu, według zasady: im większe wpłaty dziś, tym mniej środków na rozwój gospodarki i odwrotnie - im więcej na rozwój, tym większe wpłaty w przyszłości.

Dylematu tego niestety nie można rozwiązać metodami obiektywnymi w warunkach braku zewnętrznych mechanizmów regulacji. Jest to kwestia wyboru strategii gospodarczej. Należałoby zatem ustalić kompromis. Celowi temu służyć ulgi i zwolnienia z tytułu realizacji inwestycji. Pozostawiają one znaczną swobodę wyboru poszczególnym jednostkom, zachęcając jednocześnie do myślenia także o przyszłości. Towarzystwu nie może być objętna kondycja gospodarki za kilka lat, ale podobnie nie możemy utracić najistotniejszych zasobów, jakimi są członkowie organizacji, ich pasje i zaangażowanie społeczne. Sprężenia - mówiąc technokratycznym językiem - między jakością programu i kondycją gospodarki są wielowarstwowe i nastawienie wyłącznie na maksymalizację rozwoju gospodarczego byłoby równie szkodliwe, jak jego zaniedbywanie.

Wychodząc z tego założenia, system obciążeń przewiduje także poważne zwolnienie oddziałów z wpłat na fundusze uzależnione od kwoty zebranych składek, które uznano za najlepszy miernik jakości i prężności ogniw podstawowych.

Dodatkowo uelastyczniono system centralnego sterowania odstępując od sztywnego ustalenia wysokości obciążeń. W regulaminie FPOIITJ parametry wpłat są określone ramami dolnej i górnej ich wy-

sokości. W obrębie tak zaprojektowanych ram województwom pozostawiono swobodę wyboru umożliwiająca uwzględnienie warunków lokalnych i indywidualizację polityki finansowej.

Elementy opisanej metody sterowania zawarte są w kilku podstawowych dokumentach, których wykaz zamieszczony jest w końcowej części opracowania.

W stosunku do oddziałów sterowanie centralne za pomocą parametrów dotyczy niewielkiej części wyniku finansowego. Nie usiłowano stworzyć systemu, który centralnie rozstrzygałby o ostatecznych proporcjach podziału nadwyżki uzyskanej z działalności gospodarczej lub precyzyjnie określałby, jakie zadania programowe ma ona realizować.

Jeżeli idzie o podział dochodów, to obowiązujący obecnie system powinien doprowadzić do przeznaczenia na cele regionalne nie więcej niż 20-30% dochodów oddziałów.

W przypadku prawidłowo wybranej struktury działalności, prowadzenie umiarkowanej polityki rozwojowej i dobrej pracy organizacyjnej, obciążenia mogą nie występować. Mimo przepisów regulaminu Funduszu Pomocy Oddziałom w sprawie obciążenia na rzecz budżetu centralnego będą one martwe, o ile gospodarka jego środkami będzie racjonalna.

Podział na szczeblu oddziału zależy wyłącznie od jego władz, które mogą korzystać w konstrukcji zasad obciążenia wpiętami z rozwiązań analogicznych. Jedynym wymogiem jest właściwe spożytkowanie Udzielonych Towarzystwu ulg i zwolnień podatkowych.

Zakres zadań programowych realizowanych w gospodarce jest sprawą szczególnej wagi. Ma on mniejsze znaczenie przy wyborze formy spółki czy spółdzielni, które nie muszą być kojarzone z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym (tym bardziej, że są one zobowiązane do uiszczania takich samych podatków jak wszystkie przedsiębiorstwa gospodarki uspołecznionej), ale w działalności niewyodrębnionych BORT-ów współdecydują o tożsamości Towarzystwa i jego społecznej użyteczności. Na marginesie warto wspomnieć, że niepokojącym zjawiskiem jest ujawnianie się tendencji do nieuwzględniania tych wymogów.

W bieżącej działalności oddziałów kryterium oceny użyteczności programowej przedsięwzięć gospodarczych musi być jednym z podstawowych, a żadem mechanizm samoregulacji ekonomicznej nie jest w stanie całkowicie zastąpić dobrej woli i autentycznego zaangażowania. Liberalizacja zasad podejmowania działalności gospodarczej podjęta w ostatnim okresie ma umożliwić wzrost przedsiębiorczości i dochodów, ale również wypracowanie form wspomagania przez gospodarkę Towarzystwa jego funkcji statutowych.

3. Tworzenie jednostek gospodarczych

Podstawowym uprawnieniem wszystkich jednostek organizacyjnych PTTK (koza i kluby, oddziały, zarządy wojewódzkie, Zarząd Główny i jednostki gospodarcze) jest prawo do nieograniczonego prowadzenia działalności gospodarczej w wybranej formie, skali i przedmiocie, jeśli jest to zgodne z przepisami ogólnie obowiązującymi i celami określonymi dla tej działalności w PTTK. Wewnętrzno-organizacyjne przepisy nie krapują swobody w podejmowaniu działalności, a nawet zachęcają do jej rozpoczęcia. Istnieją natomiast bariery w sferze regulacji zewnętrznych. Aktem upoważniającym do ich stosowania (obok norm szczególnych) jest Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie działalności gospodarczej organizacji społecznych, politycznych i zawodowych. Rozporządzenie uzależnia podjęcie działalności od uzyskania zezwolenia - z wyjątkiem tych rodzajów działalności, które Minister Handlu Wewnętrznego i Usług dopuścił do wykonywania bez ograniczeń.

Obecnie uprawnienia do wydawania zezwoleń wykonuje Minister Przemysłu po zasięgnięciu - w przypadku PTTK - opinii: Ministra Spraw Wewnętrznych, Ministra Finansów, Przewodniczącego Komitetu d/s Młodzieży i Kultury Fizycznej oraz innych ministrów w zakresie właściwych im rodzajów działalności.

Procedura uzyskania zezwoleń jest na tyle rozbudowana, że każdorazowa nowelizacja trwa długo (aktualne zezwolenie PTTK uzyskało po 4 latach starań). Obecnie uzyskane zezwolenie ma dość szerokie ramy, a w miarę potrzeb możemy ubiegać się o jego nowelizację.

Nie uprawnia ono jednak do rozpoczęcia działalności w formie spółki i spółdzielni. W tym przypadku stanowi jedynie upoważnienie do ich tworzenia, ale po nabyciu przez jednostkę gospodarczą osobowości prawnej (rejestracja sądowa) musi ona wystąpić samodzielnie w podobnym trybie do właściwego terenowego organu administracji państwowej. Ponadto - niektóre rodzaje działalności, objęte specjalnym systemem reglamentacji (n.p. wydawnictwa, handel zagraniczny, film, nagrania, obrót dewizowy i t.p.), wymagają uzyskania uprawnień w trybie odrębnym.

Szczegółową wiedzę na ten temat muszą posiadać pracownicy bezpośrednio zatrudnieni przy wykonywaniu tej działalności. Dotyczy to również różnorodnych norm państwowych, szczególnie przepisów regulujących bezpieczeństwo i higienę pracy, ochroną zdrowia, przeciwpożarową, środowiska, kategoryzującą zakładów noclegowo-gastro-nomicznych i wielu innych.

Nonsensem byłoby wykluczanie opisowej procedury wewnętrznym biurokratyzmem. Dlatego tam, gdzie było to możliwe, wyeliminowano wszelkie opiniowanie, skrupulatne analizy, zastępując je obowiązkiem zgłoszenia do rejestracji inicjatyw gospodarczych oddziałów. Takie uproszczenie nie było możliwe w przypadku spółek i spółdzielni oraz prowadzenie działalności przez agentów PTTK. W związku z jednolitą osobowością prawną udział w spółce i spółdzielni musi być każdorazowo zatwierdzany przez centralne władze statutowe organizacji (Prezydium Zarządu Głównego PTTK). Jest to przy tym na tyle nowa forma działalności w Towarzystwie, że przynajmniej w pierwszym okresie należy wyjątkowo precyzyjnie kontrolować celowość jej wykorzystania, aby możliwe błędy nie inicjatywały raz na zawsze możliwości jej stosowania. W tym celu, przed dopuszczeniem do zawarcia umowy między wspólnikami, inicjatywy oddziałów są przedmiotem oceny prawnej, ekonomicznej, programowej i organizacyjnej dokonywanej przez pion ekonomiczny, a decyzję podejmuje Prezydium Zarządu Głównego PTTK.

Jeśli chodzi o agencje, to zawarte w uchwale nr 94/88 ograniczenia miały swój rdzów głównie w prawie wewnętrznym. Normy te uległy modyfikacji, a tym samym istnieje pilna konieczność ponownego zweryfikowania rozwiązań wewnątrzorganizacyjnych. Proponuje się generalne rozwiązanie, w drodze zarządzenia Sekretarza Generalnego PTTK, możliwości prowadzenia agencji. Proponuje się, by rodzaje działalności tradycyjnie w dużym stopniu spełniające zadania programowe, wyłączone zostały z tej formy organizacyjnego funkcjonowania placówek usługowych (dotyczy to n.p. przewodnictwa).

Liberalizacja prawa gospodarczego w PTTK mogła być najpełniejsza w przypadku formy niewyodrębnionej - w związku z uzyskaniem przez Zarząd Główny prawa do rejestracji tych jednostek. Jedyne formalny wymóg - to zgłoszenie do rejestru i opracowanie właściwych aktów erekcyjnych oraz organizacyjnych. To ostatnie zamieszczone w przepisach uwzględniając wniośki z dokonywanych rewizji stwierdzające powszechny ich brak w oddziałach. Opracowanie statutów i regulaminów zagwarantowano wprowadzając obowiązek ich załączania do zgłoszeń o rejestrację.

Tak dalekie ułatwienia nie mogą być stosowane w przypadku przedsiębiorstw PTTK, spółek i spółdzielni. W tych formach rejestr prowadzą organa zewnętrzne w stosunku do PTTK: dla przedsiębiorstw - Minister Finansów, a dla pozostałych sądy. Dlatego też, oprócz omówionych już czynności, do których są zobowiązane oddziały przed rozpoczęciem działalności, konieczne jest uzyskanie wpisów do rejestru.

Proces rejestracji dla przedsiębiorstw prowadzi z ramienia PTTK biuro Zarządu Głównego, natomiast dla spółek i spółdzielni, w związku z koniecznością uzyskania decyzji w sądzie właściwym dla siedziby jednostki, proces rejestracji prowadzi samodzielnie oddziały.

Utworzenie przedsiębiorstwa PTTK poprzedza postępowanie przygotowawcze według procedury zarządzenia nr 6/83 Sekretarza Generalnego PTTK z dnia 22 lutego 1983 r. w sprawie określenia zasad postępowania przygotowawczego poprzedzającego decyzję o utworzeniu przedsiębiorstwa PTTK. Po dokonaniu oceny celowości utworzenia przedsię-

biorstwa pod względem prawnym, finansowym, organizacyjnym i ekonomicznym, Zarząd Oddziału podejmuje uchwałę o jego utworzeniu. Ostateczna decyzja wymaga zgody Prezydium ZG PTTK po uzyskaniu opinii właściwego Zarządu Wojewódzkiego PTTK.

Utworzenie spółki lub spółdzielni poprzedza zawarcie umowy. Zasady ich zawierania reguluje kodeks handlowy i prawo spółdzielcze.

W przypadku spółek jedyną dopuszczalną formą tworzenia ich w PTTK (ze względu na prostszą procedurę) są spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Udziałowcami spółek PTTK mogą być wszystkie uprawnione osoby prawne i fizyczne.

Ze względu na charakter udziałowców spółki PTTK mogą być utworzone przez:

- jednostki gospodarki uspołecznionej (przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielnie, spółki z przewagą kapitału jednostek gospodarki uspołecznionej, organizacje społeczne i polityczne, związki zawodowe, inne jednostki gospodarki uspołecznionej posiadające osobowość prawną n.p. wyższe uczelnie, ośrodki badawczo-rozwojowe, organa administracji państwowej, fundusze i t.p.),
- jednostki gospodarki nieuspołecznionej (spółki z przewagą kapitału prywatnego),
- osoby fizyczne (n.p. pracownicy oddziału, osoby dysponujące wysokimi kwalifikacjami lub posiadające prawa do wynalazków, patentów, wzorów użytkowych).

Wymienieni udziałowcy nie tylko muszą być zainteresowani podjęciem współpracy, ale powinni charakteryzować się cechami zapewniającymi prawidłową działalność powstałej firmy.

Kilka wariantów spółek zasługuje na szczególną uwagę. Dla zakładowych oddziałów PTTK (lecz nie tylko) bardzo interesującymi udziałowcami mogą być mierzyste zakłady pracy oraz związki zawodowe działające na ich terenie. Potencjalne korzyści płynące z takiego doboru wspólników, to z jednej strony zapewnienie środków do prowadzenia działalności i zleceń ze strony zakładu, a z drugiej - możliwość zwiększenia zasięgu socjalnej działalności dla pracowników oraz uniknięcie pułapki zbudowanej z reguł podatku od ponadnormatywnych wypłat wynagrodzeń.

Innym interesującym modelem doboru wspólników jest udział placówek naukowych i uczelni w spółkach tworzonych przez oddziały akademickie. Niezależnie od korzyści osiąganych w związku z możliwością dostępu do unikalnych urządzeń i technologii oraz pracy osób o wysokich kwalifikacjach, spółka tego typu może przyczynić się do poprawy materialnej pozycji kadry naukowej, rozszerzyć źródła finansowania akcji programowych na rzecz środowiska a ponadto ułatwić uczelni wdrażanie jej osiągnięć do praktyki życia gospodarczego. Przykładem takiej dobrej współpracy jest tworzenie przez warszawskie środowisko naukowe tego typu spółek (a w PTTK spółka "Pol-Comp" między Politechniką Krakowską a Oddziałem Uczelnianym PTTK przy Politechnice Krakowskiej).

Oddziały prowadzące działalność w znacznej skali mogą rozważyć możliwość tworzenia spółek z udziałem pracowników działalności gospodarczej. Pozwoli to zracjonalizować systemy wynagradzania, ograniczyć ryzyko handlowe do kapitału zaangażowanego w spółce, a jednocześnie, co najważniejsze, wyzwolić energię z pracowników będących współwłaścicielami firmy. Ten wariant może być stosowany bądź w odniesieniu do kierownictwa gospodarczego bądź do wszystkich pracowników. Należy jednak pamiętać, że dopuszczenie możliwości nabycia nierównej ilości udziałów prędzej czy później prowadzi do ich skupienia w ręku kierownictwa.

Władze Towarzystwa będą zwracały szczególną uwagę na spółki z udziałem osób fizycznych tak, by gwarantowały one realizację nałożonych na gospodarkę celów.

Kodeks handlowy nie stawia barier przed dowolnym kształtowaniem proporcji posiadanych przez wspólników udziałów. Głós Towarzystwa w spółce musi być jednak znaczący, dlatego też nie przewiduje się tworzenia firm, w których PTTK nie miałoby kontrolnej liczby udziałów. W wyjątkowych sytuacjach uzasadnionych ponadprzeciętnymi korzyściami od tej reguły mogą być jednak stosowane odstępstwa.

Umowa powinna gwarantować ochronę interesów PTTK, a zatem musi przewidywać co najmniej równoprawność udziałów Towarzystwa, szczególną reglamentację prawa do zbywania i obciążania nieruchomości (zgromadzenie wspólników) i przedmiotowy zakres działalności zgodny z zezwoleniem udzielonym Towarzystwu. W przejściowym okresie we władzach spółki będą ustanowieni przedsta-

wiciele ZG PTTK, których zadaniem jest ochrona interesów PTTK.

Umowa może przewidywać określone świadczenia spółki na rzecz PTTK, w tym również o charakterze programowym. Powinna mieć określony charakter, a jednocześnie wyraźnie określać prawa i obowiązki stron odmiennie uregulowane, niż przyjęte jako wzorcowe w przepisach o spółkach.

Zawarcie umowy poprzedza ocena jej prawidłowości dokonana przez pion ekonomiczny ZG PTTK, Zarząd Wojewódzki PTTK, a potwierdzona przez stosowne uchwały Prezydium ZG PTTK. Zarząd Oddziału podejmuje uchwałę zatwierdzającą projekt umowy, proponuje podział dywidendy dla PTTK między oddziały i Fundusz Pomocy Oddziałom i Innym Jednostkom Terenowym, wysokość nakładów własnych oraz udziałów obcych. Zarząd Wojewódzki podejmuje uchwałę zatwierdzającą propozycję podziału dywidendy na rzecz FPOiIJT oraz celowość powołania spółki. Te same treści zawiera uchwała Prezydium ZG PTTK. Ustala ona ostatecznie treść umowy. Późniejsze zmiany umowy (w trakcie jej notarialnego zawarcia lub rejestracji) są niedopuszczalne bez zgody Prezydium ZG PTTK, a w razie jej samowolnej zmiany - umowa nie ma skutków prawnych a pełnomocnicy PTTK ponoszą materialną odpowiedzialność wobec spółki i Towarzystwa.

Po podjęciu uchwały przez Prezydium ZG PTTK należy spółkę zawrzeć we właściwym biurze notarialnym przedkładając pełnomocnictwa (wystawione przez Zarząd Główny PTTK) oraz przedmiotową uchwałę, następnie zgłosić spółkę do sądu rejestrowego i uzyskać zezwolenie na działalność.

Warto podkreślić, że mimo jednolitej osobowości prawnej faktyczny nadzór nad spółką oraz dopłaty i dywidendy uiszczane są w ciężar funduszy oddziału.

Forma spółki ma wiele cech pozytywnych, najważniejsze to ograniczenie ryzyka finansowego do wysokości zaangażowanego kapitału, uporządkowanie systemów zarządzania oraz wynagradzania, uniknięcie niepotrzebnych obciążeń ppw oraz wyzwolenie inicjatyw i przedsiębiorczości.

Jej wadą natomiast jest konieczność uiszczania podatku dochodowego (o ile spółka nie uzyska odrębnych zwolnień), skłonność do preferowania wyjątkowo efektywnej ekonomicznej oraz możliwości forsowania "kosztowej" strategii działalności (polegającej na takim zarządzaniu firmą, że dochody z działalności są pochłaniane przez koszty zarządu). Zalety spółek są tak atrakcyjne, że tylko w I kwartale 1988 r. powołano 6 spółek z udziałem PTTK.

Przepisy o spółdzielniach przewidują podobne procedury, a same spółdzielnie charakteryzują podobne cechy, jak spółki. W przypadku spółdzielni z udziałem osób prawnych (PTTK) zasady ich funkcjonowania są niemal identyczne.

Warto zwrócić uwagę na obszary działalności, w których forma ta mogłaby znaleźć szczególne uzasadnienie. Jest to przede wszystkim przewodnictwo oraz usługi specjalistyczne (podwodne, podziemne, wysokościowe), gdzie głównym czynnikiem produkcji jest praca członków Towarzystwa. Wzrost ekonomiczny, członkowski, programowe i organizacyjne są w tych środowiskach tak silnie skorelowane, że dochodzi do utworzenia swoistej mieszaniny pierzającej z łatwością eksplodującej konfliktami, nadmierną komercjalizacją, nieuzasadnionymi proporcjami podziału i t.p. Wydaje się, że oddzielenie organizacyjnych struktur statutowych od struktur gospodarczych - przy zachowaniu zasad samorządności członków i spółdzielni - w znacznej mierze mogłoby poprawić spójność organizacji w tych środowiskach. Jednocześnie utworzenie spółdzielni mogłoby wspomagać realizację celów dotychczas wykonywanych ze środków budżetowych (szkolenia) przez zaangażowanie istniejącego w tej formie funduszu społeczno-kulturalnego.

Spółdzielnie mogą samodzielnie kształtować zasady wynagradzania, co pozwala ostatecznie rozwiązać problemy wynikające z małą przepisów i zniechęcenia wydatkami na nią. Najpełniej zalety tej formy są spełniane przez wariant spółdzielni z udziałem PTTK.

Opisane procedury są tym bardziej rozbudowane im bardziej wyodrębnione, trwałego i poddanego zewnętrznej ocenie podmiotu dotyczą. Każda z wymienionych form ma swoje zalety, które można skutecznie wykorzystać.

Wydaje się uzasadnionym zaproponowanie oddzia-
łom ewolucyjnego rozwoju stosowanych form od dzia-
łalności niewyodrębnionej przez przedsiębiorstwa
do spółek i spółdzielni w miarę rozszerzania skali
działalności oraz zdobywania doświadczeń w jej pro-
wadzeniu. W dużej skali działalności wykorzystywa-
nie formy niewyodrębnionej jest nieefektywne, po-
dobnie jak forma przedsiębiorstwa (lub spółdzielni)
nie nadaje się do małych rozmiarów działalności.
Forma spółki może być wykorzystywana niezależnie
od zaangażowanego potencjału, ale jest mniej uży-
teczna w działalności nasyconej zadaniami programo-
wymi, gdzie bardziej zasadne byłoby stosowanie for-
my niewyodrębnionej, lub w dalszej kolejności,
przedsiębiorstwa lub spółdzielni. Spółdzielnie mogą
być najbardziej efektywne w działalności prowadzo-
nej z udziałem dużej liczby zatrudnionych, w tym
pracujących na zasadach umowy-zlecenia.

Powyższe propozycje nie wykluczają odmiennego
wyboru tym bardziej, że rzeczowe efekty zależą
od sposobu sterowania i jakości pracy zaangażowanych
zawodowo i społecznie, a ramy prawne mogą się jedy-
nie przyczyniać do łatwiejszego osiągnięcia zamierz-
onych celów.

4. Zasady funkcjonowania jednostek gospodar- czych w PTTK

Zasady funkcjonowania jednostek gospodar-
czych PTTK można podzielić na dwie grupy:

- obowiązujące wszystkie jednostki bez względu
na ich formy i przedmiot działalności,
- dotyczące określonych grup jednostek.

Do najważniejszych ogólnych zasad zaliczyć
można, ponad opisane w rozdz. 2, następujące:

- legalność,
- samodzielność,
- samofinansowanie,
- uspołecznienie systemu zarządzania,
- parametryczne sterowanie działalnością,
- obiektywizacja ocen i procedur.

Zasada legalności oznacza, że niezależnie od
efektywności ekonomicznej czy programowej założo-
nych przedsięwzięć muszą być one przede wszystkim
realizowane w ramach obowiązującego prawa (prze-
pisy ogólne, uchwały władz Towarzystwa). Niestoso-
wanie się do tej zasady jest podstawową przyczyną
nie tylko sankcji personalnych, ale również likwi-
dacji działalności gospodarczej. W tym przypadku
władze Towarzystwa uznają, że skutki braku legal-
ności mogłyby być dotkliwe dla całej organizacji
(n.p. cofnięcie zezwolenia na prowadzenie docho-
dowej działalności), a ponadto, że powstanie rażą-
cych przejawów łamania przepisów prawa wynika ze
słabości nadzoru bezpośrednio nadzorującego orga-
nu (zarząd oddziału), a zmiany kadry zawodowej
nie gwarantują stałej poprawy sytuacji. Wnioski
w sprawach braku legalności działania mogą składać
służby kontrolno-rewizyjne oraz nadrzędne jednost-
ki statutowe, a decyzje podejmuje Sekretarz Gene-
ralny PTTK.

Zasada samodzielności oznacza możliwość po-
dejmowania przez jednostkę w ramach dopuszczonych
przepisami wszystkich decyzji gospodarczych, m.in.
struktury przedmiotowej działalności, polityki
rozwoju i inwestycji, kierunków zaopatrzenia i
zbytu, cen, polityki płac i zatrudnienia i t.p.
Samodzielność podejmowania decyzji nie oznacza,
że organ założycielski (oddział) lub władze PTTK
w szczególnie uzasadnionych wypadkach nie mogą
jej ograniczać. Decyzje te są sporadyczne i zaw-
sze powinny uwzględniać rekompensatę finansową,
jeśli powodują utracenie korzyści gospodarczych.

Dotychczas ich stosowanie wynika:

1. ze względów prawnych i statutowych, n.p.:
 - zbywanie, obciążanie i nabywanie nierucho-
mości statut PTTK przekazuje wyłącznie
naczelnym władzom Towarzystwa,
 - tworzenie spółek, spółdzielni i przedsię-
biorstw (wymogi zewnętrzne),
 - rozdzielnictwo środków transportu i innych
maszyn, urządzeń i surowców podlegających
centralnemu rozdzielnictwu,
 - handel zagraniczny (wyłączność koncesji
dla BHZ PTTK),
 - zaciąganie kredytów i dotowanie z CFTiW
oraz niektórych innych źródeł (wynikające
z prawa budżetowego),
 - polityka dewizowa (ograniczone możliwości
tworzenia kont majątkowych).
2. ze względów programowych, n.p.:
 - wymogi stawiane obiektom turystyki kwalifi-

Kowanej uchwałą nr 100/82 Prezydium ZG PTTK
z dnia 10 października 1982 r.,

- system zniżek dla członków Towarzystwa w
obiektach PTTK i inne preferencje (uchwała
nr 20/X/82 Zarządu Głównego PTTK z dnia
21 listopada 1982 r.),
 - wyłączenie obiektów ze zbiorowej rezerwacji
(postanowienie nr 35/87 Prezydium ZG PTTK
z dnia 10 kwietnia 1987 r.).
3. ze względu na ochronę interesów PTTK:
- ustalenie minimalnych proporcji podziału
wyniku na cele rozwojowe i wpłaty statutowe,
 - możliwość władczego wkraczania w przypadku
zaniżonych planów lub innych błędów planowa-
nia, naruszenia prawa, nieterminowego reali-
zowania zobowiązań, nadmiernego zadłużenia,
 - zatwierdzanie przez organ założycielski
bilansów i rachunku strat i zysków.

Należy podkreślić, że wszystkie podjęte przez
Prezydium ZG PTTK decyzje wynikające z pkt 2 zawsze
przewidują pełną rekompensatę finansową. Praktyka
ta powinna być stosowana także przez Zarządy Oddzia-
łów i Zarządy Wojewódzkie (w ramach środków FPOIITJ)

Nakazowe nakładanie zadań, które nie mieszczą
się w wymienionych, jest niezgodne z polityką władz
Towarzystwa. Samodzielność jednostek jest również
ograniczona decyzjami niezależnymi od Towarzystwa
(n.p. polityka cen w sferze cen urzędowych, katego-
ryzacja obiektów, przepisy o przeciwdziałaniu prak-
tykom monopolistycznym, przepisy zmierzające do
przeciwdziałania alkoholizmowi i t.d.).

Najważniejsza, a jednocześnie najczęściej łam-
ana zasada to samofinansowanie. Nie należy tego
utożsamiać z koniecznością realizowania programu
wyłącznie z własnych środków lub zakazem zaciągania
pożyczek przeznaczonych na finansowanie inwestycji
i innych przedsięwzięć rozwojowych.

Zasada samofinansowania oznacza, że dzia-
łalność gospodarcza ma być rentowna, a osiągnięta
nadwyżka dochodów nad kosztami musi umożliwiać
terminową spłatę pożyczek i innych zobowiązań.
Rentowność działalności nie musi dotyczyć
wszystkich rodzajów działalności (część z nich
może być deficytowa, jeśli wiąże się ze świadomym
wspieraniem realizacji zadań programowych)
lecz wynik całości musi być dodatni.

Samofinansowanie - to również zobowiązanie
wszystkich jednostek współpracujących lub nad-
rzędnych do egzekwowania należności od jednostek
gospodarczych niezależnie od sytuacji finansowej.
Jest to również bezwzględny zakaz udzielania do-
tacji dla jednostek gospodarczych poza ściśle
określonymi sytuacjami, takimi jak:
- pierwsze wyposażenie w fundusz statutowy,
- wyrównawcze dotacje do cen usług o szczegól-
nym znaczeniu dla PTTK w przypadku znaczenia
ograniczeń w samodzielnych ich ustanowieniu
lub innych ograniczeń polityki handlowej.

W ramach tej zasady jednostki nieefektywne,
jeśli postępowanie sanacyjne (uchwała nr 103/82
Prezydium ZG PTTK) nie dało pozytywnych resulta-
tów, powinny być likwidowane. Wzmocnieniu prze-
strzegania tej zasady służy reguła nieodpowia-
dania przez Zarządy Wojewódzkie oraz Zarząd Główny
za zobowiązania jednostek gospodarczych.

W związku z powyższym koniecznością staje
się wzajemne badanie stanu finansów współpraco-
wujących jednostek PTTK, gdyż nadmierne "zaufanie"
spowodować może krach finansowy nie tylko w jed-
nostce nieefektywnej, ale również u kooperantów.

Zapobieganiu ewentualnym nieporozumieniom
w obrocie i ustaleniu zobowiązań sprzyja par. 7
uchwały nr 94/88 Prezydium ZG PTTK, który stwier-
dza: "Kooperacja między jednostkami PTTK w spra-
wach gospodarczych określana jest w drodze umów",
a także stosowne postanowienia upoważniające je-
dyńce Główny Sąd Koleżeński do rozstrzygania
spraw spornych między jednostkami PTTK w zakresie
stosunków gospodarczych. Konieczność stosowania
tej zasady wynika z doświadczeń lat minionych,
w których niefrasobliwa polityka finansowa dopro-
wadziła niemal do bankructwa całe Towarzystwo!

Jeśli chodzi o uspołecznienie systemu zarzą-
dzenia, to należy je dostrzegać w trzech płaszczy-
nach: władz oddziału i innych władz Towarzystwa,
załóg, grup jednostek.

Formy rozszerzania społecznej bazy podejmowa-
nia decyzji przez władze Towarzystwa na różnych
szczeblach organizacyjnych, to różnorodne rady i
zespoły składające się z fachowców spoza wąskiej
grupy decyzyjnej, systematyczne oceny na posiedze-

niach władz oddziału efektów gospodarowania, za-
twierdzenie planów oraz sprawozdań finansowych (w
tym rachunku strat i zysków), lustracje obiektów,
tworzenie uchwał o wpłatach na cele statutowe i t.p.
Zakres wymienionych przedsięwzięć powinien być
dostosowany do autentycznych potrzeb i nie może
przybierać karykaturalnych rozmiarów nadmiernie anga-
żujących pracowników jednostki w dodatkowe czynności
lub pozbawiające ich uprawnień i odpowiedzialności.

Współdziałanie załóg w zarządzaniu może przybie-
rać różne formy. Tylko w przedsiębiorstwach PTTK
samorząd ma określone uprawnienia i obowiązki, w
pozostałych formach zakres samorządności jest za-
leżny od decyzji władz oddziału. Trudno z własnej
woli wyzbyć się części uprawnień na rzecz załogi,
ale okazuje się to zdecydowanie korzystne społecznie
i ekonomicznie. Jeśli chodzi o formy uspokojenia
systemu zarządzania w ramach grup jednostek,
to przede wszystkim mowa o różnorodnych zrzesze-
niach i porozumieniach w obrębie Towarzystwa.

Parametryczny system sterowania szerszej cha-
rakteryzowano już poprzednio, tu warto przypom-
nieć o podejmowaniu przez Zarządy Oddziałów uchwał
ustalających normy wpłat. Normy te powinny być wy-
korzystywane do wspierania działalności programo-
wej, a ich siła oddziaływania zależy od okresu obo-
wiązywania (roczny czy wieloletni) oraz ilości
uwzględnionych zmiennych podlegających oddziaływa-
niu. Trzeba brać również pod uwagę charakter po-
datku, który w zależności od konstrukcji (wybór
podstawy, stopy, progresji) może wspierać lub ha-
mować rozwój zjawisk. Narzędzia ekonomiczne mają
jednak swój próg skuteczności i nie mogą w krótkim
czasie zmieniać silnych tendencji.

Ostatnia z wymienionych zasad, t.j.: obiektywizacja
ocen i procedur może znaleźć swój sens n.p.:
- doborze kadr kierowniczych (i nie tylko) w drodze
konkursu (zasady prowadzenia konkursów mogą być
opracowane samodzielnie lub można wykorzystać
powszechnie stosowane opracowania),
- ścisłych kryteriach oceny efektywności jednostek
uwzględniających głównie kryterium wyniku finanso-
wego,
- przestrzeganiu parametrów i terminów ustalonych w
przepisach konstytuujących system finansowo-eko-
nomiczny.

Wśród zasad dotyczących określonych grup jed-
nostek pierwszoplanową rolę odgrywają przepisy sys-
temu ekonomiczno-finansowego

Zasady systemu ekonomiczno-finansowego spółek
i spółdzielni oraz przedsiębiorstw PTTK nie wymaga-
ją bliższego omówienia, ponieważ są powszechnie zna-
ne, działalność niewydrebniona, w związku z wpro-
wadzeniem w 1988 r. zmodyfikowanych zasad, może nato-
miast powodować nieścisłości interpretacyjne. Warto
zaznaczyć, że warunki ekonomiczne działalności nie-
wydrebnionej różnią się nieznacznie (korzystają z
tych samych przywilejów podatkowych i posiadają po-
dobną charakterystykę systemów ekonomicznych).

Najważniejszym problemem działalności niewy-
drebnionej jest konieczność dokonania rozdziału środ-
ków przeznaczonych na finansowanie działalności pro-
gramowej. Uchwała nr 94/88 Prezydium ZG PTTK roz-
strzygnęła ten problem przez ewidencyjne wyodrębnie-
nie "funduszu wydzielonego działalności programowo-
statutowej" oraz "funduszu wydzielonego działalności
gospodarczej". Dalsza struktura podziału jest ana-
logiczna jak w gospodarce finansowej przedsiębiorstw.

Podkreślenia wymagają następujące zmiany w
stosunku do wcześniej obowiązujących przepisów:

1. tworzenie odpisów na fundusz rezerwy według
zasad określonych w rozporządzeniu, a nie jak
dotychczas, od wysokości płać,
2. obowiązek ustalenia wpłat na cele statutowe w
uchwale budżetowej oddziału i księgowanie w je-
ciężar wszystkich odpisów na rzecz centralnie
tworzonych funduszy (z wyjątkiem tych, które za
zgodą Ministra Finansów obciążają koszty),
3. tworzenie funduszu rozwoju finansującego przy-
rost środków obrotowych i inwestycje (45% wyni-
ku pozostającego po wpłatach),
4. tworzenie funduszu dla załogi i jednoczesna li-
kwidacja t.zw. "13",
5. ostateczne określenie terminu kwalifikowania
obrotu do roku sprawozdawczego (25 dni od jego
zakończenia i terminu podziału zysku (30 dni
po weryfikacji sprawozdania finansowego).

Celowość wprowadzenia tych zmian zostanie zwa-
ryfikowana w praktyce, a ewentualne błędy będą na
wniosek oddziałów korygowane. Podjęcie uchwały nr

94/88 nie zamyka procesu konstruowania gospodarki
Towarzystwa. Oprócz niezbędnych korekt wydaje się
uzasadnione rozważenie podjęcia uchwał w sprawie
działalności gospodarczej Zarządów Wojewódzkich,
wspólnej działalności oddziałów i przedsiębiorstw
PTTK oraz dalsze prace przygotowujące tworzenie
samodzielnych jednostek quasi-bankowych. Oczywiście
dotychczasowe przepisy nie zabraniają takiej
działalności, ale brak wewnętrznej regulacji opór-
nia podejmowanie tego typu działalności.

5. Zakończenie

Intencją opracowania materiału była prezenta-
cja generalnych zasad i uwarunkowań działalności
gospodarczej Towarzystwa, o których często się mó-
wi, lecz rzadko pamięta. Było to tym bardziej uza-
sadnione, iż po trwającej wiele miesięcy dyskusji
i konsultacjach (pierwsze projekty powstały 4 la-
ta temu) został zakończony pewien etap procesu
tworzenia regulacji prawnych działalności gospodar-
czej. Ma on stanowić przewodnik po prawie gospodar-
czym, ale go nie zastąpi. Aby ułatwić samodzielne
zapoznanie się z podjętymi uchwałami i przepisami,
zamieszczamy poniżej wykaz ważniejszych. (WIA)

6. Wykaz ważniejszych przepisów dotyczących dzia- łalności gospodarczej

- A. Ogólnie obowiązujące
1. Rozporządzenie Rady Ministrów z 1985-10-22 w
sprawie działalności gospodarczej organizacji
społecznych (Dz.U. nr 51, poz. 265)
2. Zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług
z 1986-06-30 w sprawie określenia rodzajów dzia-
łalności gospodarczej, które mogą być wykonywane
przez organizacje społeczne bez zezwolenia
(M.P. nr 20, poz. 147)
3. Zarządzenie Ministra Finansów z 1986-01-15 w
sprawie rejestru organizacji społecznych prowa-
dzących działalność gospodarczą
4. Zezwolenie Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług
na prowadzenie działalności gospodarczej przez
PTTK - Decyzja UPR.V-017/129/87 z 1987-06-30
("Informacje" ZG PTTK VIII-IX.87)
5. Prawo spółdzielcze (Dz.U. nr 30/1982, poz. 210)
6. Kodeks handlowy
7. Ustawa z 1983-06-29 o poprawie gospodarki przed-
siębiorstwa państwowego oraz o jego upadłości
(Dz.U. nr 8/1986, poz. 46)
- B. Wewnątrzorganizacyjne
1. Uchwała nr 94/88 Prezydium ZG PTTK z 1988-01-14
w sprawie zasad działalności gospodarczej od-
działów PTTK ("I" ZG PTTK wyd.spec. III-IV.88)
2. Zarządzenie nr 4/88 Sekretarza Generalnego PTTK
z 1988-03-07 w sprawie trybu rejestracji oddzia-
łów PTTK prowadzących działalność gospodarczą
("I" ZG PTTK wyd.spec. III-IV.88)
3. Uchwała nr 95/88 Prezydium ZG PTTK z 1988-01-14
w sprawie Funduszu Pomocy Oddziałom i Innym Jed-
nostkom Terenowym PTTK ("I" ZG PTTK wyd.spec.
III-IV.88, zmiana z 1988-04-29 - V.88)
4. Zarządzenie nr 5/88 Sekretarza Generalnego PTTK
z 1988-03-07 w sprawie określenia wzorów dokumen-
tów finansowych związanych z udzieleniem dotacji
i pożyczek z FPOIJJT ("I" ZG PTTK wyd.spec. III-
IV.88)
5. Uchwała nr 94/82 Prezydium ZG PTTK w sprawie za-
sad działalności przedsiębiorstw PTTK ("I" ZG
PTTK 1.84)
6. Zarządzenie nr 6/83 Sekretarza Generalnego PTTK
z 1983-02-22 w sprawie określenia zasad postę-
powania przygotowawczego poprzedzającego decyzję
o utworzeniu przedsiębiorstwa PTTK ("I" ZG PTTK
V.83)
7. Uchwała nr 103/82 Prezydium ZG PTTK z 1982-10-28
w sprawie postępowania sanacyjnego w stosunku do
przedsiębiorstw PTTK ("I" ZG PTTK XI.82, zmiana
X.83)
8. Uchwała nr 87/87 Prezydium ZG PTTK z 1987-12-04
w sprawie regulaminu Funduszu Rozwoju i Pomocy
Gospodarczej ("I" ZG PTTK XII.87)
9. Uchwała nr 215/84 Prezydium ZG PTTK z 1987-05-19
w sprawie regulaminu Funduszu Promocji Progra-
mowej ("I" ZG PTTK V.84)
10. Zarządzenie nr 9/87 Sekretarza Generalnego PTTK
z 1987-05-11 w sprawie Funduszu Rozwoju Informa-
tyki ("I" ZG PTTK V.87)
11. Uchwała nr 7/85 Prezydium ZG PTTK z 1985-10-25
w sprawie wpłat przedsiębiorstw na cele statutowe
("I" ZG PTTK XI.85, zmiana z 1987-12-04 XII.87)

lub instruktorów, wynagrodzenie wg aktualnie obowiązujących przepisów.

IV. Postanowienia końcowe

1. KTŻ ZG PTTK ma prawo do odwołania z funkcji przewodnika w przypadkach: lekceważenia lub niespełniania funkcji, naruszania zasad kultury turystycznej lub ochrony środowiska naturalnego lub zabytków, działania na szkodę Towarzystwa względnie utraty praw obywatelskich lub honorowych.

O TYM WARTO WIEDZIEĆ

ZARZĄDZENIE Nr 10

Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 lutego 1988 r. w sprawie ramowych zasad wynagradzania osób zatrudnionych w pozaszkolnych formach szkolenia, dokształcania lub doskonalenia

Na podstawie § 6 ust. 2 uchwały nr 263 Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1982 r. w sprawie podnoszenia kwalifikacji pracowników uspołecznionych zakładów pracy oraz świadczeń przysługujących tym pracownikom (Monitor Polski z 1983 r. Nr 1 poz. 6 i z 1986 r. Nr 13 poz. 89) - zarządza się, co następuje:

§ 1

Wprowadza się ramowe wytyczne w sprawie zasad wynagradzania osób zatrudnionych w pozaszkolnych formach szkolenia, dokształcania lub doskonalenia, stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2

Wprowadzanie stawek wynagrodzeń ustalonych w ramowych wytycznych może nastąpić w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia.

§ 3

Traci moc zarządzenie nr 38 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 25 listopada 1986 r. w sprawie zasad wynagradzania osób zatrudnionych w pozaszkolnych formach szkolenia, dokształcania lub doskonalenia (Dz.Urz. MPPiSS Nr 6 poz. 15).

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania z mocą od dnia 1 lutego 1988 r.

MINISTER

Pracy i Polityki Socjalnej

Podsekretarz Stanu

(-) podpis nieczytelny

W porozumieniu:

MINISTER FINANSÓW

(-) podpis nieczytelny

Załącznik
do zarządzenia nr 10
Ministra Pracy
i Polityki Socjalnej
z dn. 18 lutego 1988 r.

RAMOWE WYTYCZNE

W sprawie zasad wynagradzania osób zatrudnionych w pozaszkolnych formach szkolenia, dokształcania lub doskonalenia

§ 1

Wytyczne stosuje się do osób:

- 1) prowadzących zajęcia dydaktyczne, zwanych dalej "wykładowcami".

2. Odwołanie od decyzji KTŻ ZG PTTK powziętych w trybie rozdz. IV pkt 1 niniejszego Regulaminu rozpatruje Główny Sąd Koleżeński.
3. Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Prezydium ZG PTTK anulując wszystkie dotychczasowe obowiązujące przepisy.

Prezydium ZG PTTK

- 2) przygotowujących specjalistyczne urządzenia techniczne do ćwiczeń,
- 3) pełniących funkcję kierowników lub sekretarzy: kursów, seminariów, punktów konsultacyjnych, zwanych dalej "kierownikami",
- 4) opracowujących programy nauczania,
- 5) będących członkami komisji egzaminacyjnych, zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia w jednostkach organizujących szkolenie, dokształcanie lub doskonalenie kwalifikacji pracowników pod warunkiem, że wykonywanie tych zajęć nie należy do obowiązków służbowych tych osób.

§ 2

1. Stawki wynagrodzenia dla wykładowców i członków komisji egzaminacyjnych określa załącznik nr 1 do wytycznych.
2. Stawki wynagrodzenia, ustalone zgodnie z załącznikiem nr 1 do wytycznych, mogą być podwyższone wykładowcom i członkom komisji egzaminacyjnej:
 - 1) w przypadku prowadzenia zajęć w dniu ustawowo wolnym od pracy - w wysokości do 20 %,
 - 2) dojeżdżającym do innej miejscowości, wyodrębnionej administracyjnie, jeżeli czas przejazdu do tej miejscowości z miejsca zamieszkania lub zatrudnienia wynosi co najmniej 1 godzinę - w wysokości do 20 %,
 - 3) w wypadku, gdy temat wynikający z programu nauczania:
 - a) wymaga specjalnego przygotowania na podstawie materiałów zagranicznych oraz trudno dostępnych publikacji i wydawnictw,
 - b) prowadzony jest z zakresu upowszechniania ostatnich osiągnięć w zakresie techniki, medycyny, ekonomii, organizacji i t.p. - w wysokości do 35 %,
 - 4) w wypadku, gdy wykład, o którym mowa w pkt 3 lit. a, prowadzony jest w całości w języku obcym - w wysokości do 75 %,
 - 5) lektorem języków obcych - w wysokości do 50%.
5. Stawki wynagrodzeń za przygotowanie specjalistycznych urządzeń technicznych do ćwiczeń powinny być ustalone w wysokości do 75 % stawek określonych dla wykładowców w załączniku nr 1 wytycznych pod lp 1, lit b lub c.

§ 3

1. Stawki wynagrodzenia dla kierowników określa załącznik nr 2 do wytycznych.
2. Do kierownika kursu stacjonarnego i kierownika seminarium oraz sekretarzy: kursu stacjonarnego, seminarium i kursokonferencji, stosuje się przepis § 2 ust. 2 pkt 1 i 2.

§ 4

1. Stawki wynagrodzenia za opracowanie programów nauczania określa załącznik nr 3 do wytycznych.
2. W ramach stawek określonych w załączniku nr 3, wysokość wynagrodzenia za opracowanie, recenzję i aktualizację programu zależy od trudności tematyki i jakości opracowania (recenzji, aktualizacji).
Przez aktualizację programu rozumie się wprowadzenie co najmniej 30% zasadniczych zmian w zakresie organizacji kursu lub przedmiotu albo metody szkolenia.
3. Zasady i warunki wynagradzania za opracowanie skryptów, podręczników oraz tłumaczeń określają przepisy w sprawie zasad zawierania i wykonywania umów wydawniczych o wydanie utworów w formie książkowej oraz zasad i stawek wynagradzania za te utwory.
4. Wynagrodzenie za opracowanie innych pomocy naukowych, niż wymienione w ust. 3, dla których

nie ma ustalonych cenników, ustala się według zasad obowiązujących przy wynagradzaniu za prace powierzone pracownikom przez uspołecznione zakłady pracy na podstawie umów zlecenia.

§ 5

Wynagrodzenie za ocenę jednej pracy kontrolnej nie powinno przekroczyć 150 zł, a za ocenę jednej pracy końcowej 300 zł.

Załącznik nr 1 do wytycznych Ministra Pracy i Polityki Socjalnej

STAWKI WYNAGRODZENIA
dla wykładowców i członków komisji egzaminacyjnych

Lp	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Maksymalne stawki wynagrodzenia w zł
1	Zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia)	godzina zajęć 45 min.	
	a) profesor, docent, osoby posiadające stopień naukowy doktora lub doktora habilitowanego		620
	b) wykładowca posiadający wyższe wykształcenie oraz co najmniej trzyletni staż pracy w specjalności odpowiadającej tematyce zajęć		530
	c) wykładowca nie posiadający kwalifikacji określonych w pkt a i b		410
2	Komisja egzaminacyjna (wszyscy członkowie łącznie)	jeden egzaminowany	260

Załącznik nr 2 do wytycznych Ministra Pracy i Polityki Socjalnej

STAWKI WYNAGRODZENIA DLA KIEROWNIKÓW KURSÓW

Lp	Funkcja	Jednostka miary	Maksymalne stawki wynagrodzenia w zł
1	Kierownik kursu stacjonarnego Kierownik seminarium	dzień zajęć x)	540
2	Sekretarz kursu stacjonarnego Sekretarz seminarium Sekretarz kursokonferencji	dzień zajęć x)	350
3	Kierownik kursu zaocznego	miesiąc xx)	5.000
4	Kierownik punktu konsultacyjnego (samokształcenia kierowanego)	miesiąc xx)	2.500
5	Sekretarz kursu zaocznego	miesiąc xx)	3.700

- x) - Przez dzień zajęć należy rozumieć dzień, w którym odbywają się zajęcia dydaktyczne, egzaminy oraz dni niezbędne na zorganizowanie i rozliczenie kursu. Liczba dni na zorganizowanie i rozliczenie nie powinna przekraczać 4 dni łącznie, a w przypadkach szczególnie uzasadnionych - 6 dni.
- xx) - Przy zajęciach odbywających się nie rzadziej niż dwa razy w miesiącu.

Załącznik nr 3 do wytycznych Ministra Pracy i Polityki Socjalnej

STAWKI WYNAGRODZENIA
za opracowanie programów nauczania

Lp	Treść	Jednostka miary	Maksymalne stawki wynagrodzenia w zł
1	Za opracowanie ramowego programu kursu (samokształcenia kierowanego) z uwzględnieniem założeń organizacyjnych	do 100 g. 101-250g. 251-400g. ponad 400g.	1.920 3.120 4.200 5.400
2	Za opracowanie szczegółowego programu jednego przedmiotu wraz ze wskazówkami metodycznymi	jedna strona	820
3	Za recenzję programu	jedna strona	do 30% stawki za opracowanie
4	Za aktualizację programu	jedna strona	do 50% stawki za opracowanie

RÓŻNE SPRAWY
TOWARZYSTWA

Poniżej publikujemy treść listu skierowanego do wszystkich Zarządów Oddziałów PTTK, a dotyczącego organizacji letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego - Rada Programowa d/s młodzieży szkolnej informuje i przypomina, że rozpoczynające się wakacje, to okres praktycznej realizacji zadań programowych Towarzystwa związanych z wypoczynkiem letnim młodzieży szkolnej, a tym samym wychowaniem przez turystykę i krajoznawstwo. Będziemy wszyscy kontynuować sprawdzone już formy uatrakcyjnienia letniego wypoczynku młodzieży szkolnej takie jak: "Wakacje z PTTK" oraz Młodzieżową Szkołę Turystyki, jak również wprowadzać nowe, wynikające z dotychczasowych doświadczeń.

Największe zadanie stoi przed tymi, na których terenie będzie wypoczywała młodzież, a więc w naszym przypadku przed oddziałami PTTK.

Wszystkie Oddziały PTTK, a szczególnie te, które dotychczas w niewielkim stopniu lub w ogóle nie włączyły się ze swoim programem do letniego wypoczynku młodzieży zobowiązujemy do organizowania "Wakacji z PTTK".

Młodzież szkolna, która pozostanie w danym mieście czy miejscowości, która przebywać będzie na obozach czy koloniach, która odwiedzi daną miejscowość w zorganizowanej grupie lub indywidualnie powinna w oddziale PTTK znaleźć sojusznika i opiekuna.

Zwracamy się więc z prośbą o objęcie opieką młodzieży szkolnej spędzającej wakacje na Waszym terenie, a także młodzieży pozostającej latem w miejscu zamieszkania.

Jesteśmy przekonani, że oddziały PTTK mają programy działania w środowisku młodzieży, w oparciu o które można realizować konkretne zadania podczas tegorocznych wakacji. Proponujemy zapraszać młodzież do udziału we wszystkich swoich imprezach, które będą odbywały się w okresie wakacji.

Proponujemy "Dni PTTK" na koloniach i obozach. W uzgodnieniu z organizatorami placówek letniego wypoczynku, działacze mogą przygotować prelekcje krajoznawcze, konkursy, ogniska, rajdy piesze, naukę piosenek turystycznych, pokazy sprzętu turystycznego i jego obsługi i t.p.

Nie powinno zabraknąć przewodników, którzy w miarę możliwości, nawet nieodpłatnie, oprowadzą młodzież po mieście, okolicy, zakładzie pracy, pokażą ciekawe obiekty i t.p.

Należy pozyskiwać również innych sojuszników, n.p. Miejskie Przedsiębiorstwa Komunikacyjne (autobusowe wycieczki po mieście). W porozumieniu z odpowiednimi służbami należy umożliwić młodzieży zdobywanie kart rowerowych i piwackich.

W miejscowościach, w których będzie przynajmniej kilka placówek wypoczynku dzieci i młodzieży można zaproponować zloty z okazji Święta Lipcowego, a przy okazji zapoznać z historią danej miejscowości, zorganizować spotkania z ciekawymi ludźmi, prezentować programy artystyczne ze śpiewem piosenek turystycznych przy ognisku, konkursy krajoznawcze i zręcznościowe, pokaz sprzętu turystycznego i jego obsługi i t.p. Ciekawą propozycją byłoby ukazywanie osiągnięć młodzieżowego ruchu krajoznawczego, szczególnie działalności miejscowych SKT-PTTK, pracowni krajoznawczych. W miarę możliwości można przygotować ekspozycje obrazujące działalność, prezentować sylwetki ludzi zasłużonych na tym odcinku.

Nie powinno zabraknąć spotkań z instruktorem krajoznawstwa i innymi działaczami kadry programowej Towarzystwa. Wieczory przezroczy, filmy zachęcające do uprawiania turystyki i krajoznawstwa, prelekcje i konkursy krajoznawcze mogą w znacznym stopniu uatrakcyjnić wypoczynek młodzieży.

Każdy oddział PTTK powinien w ciągu lata propagować podstawową wiedzę krajoznawczo-turystyczną wśród młodzieży szkolnej. Szczególnej troski ze strony PTTK wymagają obozy wędrowne, przybývające z różnych stron Polski i oczekujące od PTTK informacji krajoznawczej o zwiedzanej miejscowości i obiektach. Wszelkie możliwe materiały powinny być dostępne w oddziałach PTTK, w poradniach informacyjnych krajoznawczych oraz w poradniach krajoznawczych.

Funkty sprzedaży sezonowej PTTK, kioski PTTK powinny być zaopatrzone w niezbędne młodemu turystyce materiały. Przewodnicy turystyki kwalifikowanej powinni popularyzować odznaki oraz ułatwiać weryfikację zdobywanych odznak. Książeczki wycieczek i odznak powinny być łatwo dostępne. Apelujemy o szczególne spopularyzowanie takich odznak jak: "Siedmiomilowe buty", "Kiełbik", "Młodzieżowa Odznaka Krajoznawcza" i odznak regionalnych. Na każdej kolonii i obozie powinien być wywieszony w widocznym miejscu system odznak PTTK.

Apelujemy również o utrzymywanie ścisłego kontaktu z Kuratorium Oświaty i Wychowania i Inspektorem Oświaty, które mają informacje o rozmieszczeniu kolonii i obozów. Ambicją oddziałów PTTK powinno być docieranie do ofertami wszędzie, gdzie jest to możliwe i potrzebne. Przede wszystkim należy zająć się tym, aby zainteresowani nie spotkali się z odpowiedzią "nie wiemy", "nie możemy".

Drugą ważną akcją programową Towarzystwa jest Młodzieżowa Szkoła Turystyki. Na różnego typu obozach krajoznawczo-turystycznych młodzież szkolna - członkowie PTTK wypoczywając aktywnie przechodzą szkolenie i uzyskują uprawnienia młodzieżowego organizatora turystyki.

Może na Waszym terenie będzie obóz centralny MST (będzie to młodzież z różnych stron kraju) lub obóz wojewódzki organizowany przez jakiś zarząd wojewódzki lub oddział PTTK. Młodzież ta i jej opiekunowie również chętnie skorzystają z Waszych ciekawych ofert i propozycji. Polecamy szczególnie młodzież obozów wędrownych MST. O obozach Młodzieżowej Szkoły Turystyki informowaliśmy sukcesywnie w "Informacjach ZG PTTK" począwszy od lutego b.r.

Na koniec apelujemy o propagowanie swojej działalności na rzecz dzieci i młodzieży w czasie tegorocznych wakacji w miejscowej prasie, radu i TV, ewentualnie w innych popularnych formach.

O naszego wysiłku i zaangażowania będzie zależało, czy nasza młodzież będzie atrakcyjnie spędzała wakacje.

Do 15 września b.r. oczekujemy informacji o tegorocznej PTTK-owskiej akcji letniej.

Zycząc powodzenia łączymy turystyczne pozdrowienia!

Przewodniczący
Rady Programowej
d/s młodzieży szkolnej

(-) Jerzy Raczek

P r e z e s

(-) Andrzej Gordon

NA TURYSTYCZNYCH SZLAKACH

Podczas posiedzenia w dniu 29 kwietnia b.r. Prezydium ZG PTTK zatwierdziło Łomżyńską Odznakę Turystyczno-Krajoznawczą, której regulamin publikujemy poniżej.

REGULAMIN

Łomżyńskiej Odznaki Turystyczno-Krajoznawczej

I. Postanowienia ogólne

1. Celem Łomżyńskiej Odznaki Turystyczno-Krajoznawczej PTTK (zwanej dalej ZOTK) jest zachęcenie społeczeństwa do poznawania walorów geograficznych, historycznych i rekreacyjnych województwa łomżyńskiego.
2. Łomżyńska Odznaka Turystyczno-Krajoznawcza została ustanowiona przez ZW PTTK w Łomży i wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Prezydium ZG PTTK. Do ZW PTTK w Łomży należy interpretacja Regulaminu ZOTK oraz wprowadzanie ewentualnych zmian.
3. O uzyskanie ZOTK może ubiegać się każdy, kto ukończył 12 rok życia i spełnił warunki wymagane przez niniejszy Regulamin. Odznaka w czterech stopniach: popularnym, brązowym, srebrnym i złotym może być zdobywana indywidualnie lub zbiorowo.

II. Warunki zdobywania ZOTK

1. Na kolejne stopnie odznaki należy zdobyć:
 - na stopień popularny - 50 pkt
 - na stopień brązowy - 100 pkt
 - na stopień srebrny - 150 pkt
 - na stopień złoty - 200 pkt
2. Odznaki: popularną i brązową można zdobywać w ciągu 1 roku, srebrną w czasie 2 lat, a złotą w czasie 3 lat.
3. Przy zdobywaniu ZOTK nie zalicza się obiektów zwiedzanych w miejscu stałego zamieszkania z wyjątkiem obiektów zabytkowych zwiedzanych z przewodnikiem PTTK.
4. Zwiedzane tereny i obiekty nie mogą się powtarzać przy zdobywaniu kolejnych stopni Odznaki.
5. Punkty zdobyte na ZOTK można równocześnie zaliczać na inne odznaki turystyczne i krajoznawcze PTTK.
6. ZOTK w stopniu złotym może być przyznana przez ZW PTTK honorowo za wybitne zasługi i osiągnięcia w rozwoju turystyki i krajoznawstwa województwa łomżyńskiego.
7. Załącznik nr 1 zawiera wykaz terenów i obiektów, za które można zdobywać punkty na odznakę.

III. Potwierdzenie i weryfikacja

1. ZW PTTK powołuje Komisje Weryfikacyjne na szczeblu wojewódzkim i oddziałowym upoważnione do przyznawania Odznak.
2. W przypadku, gdy nie ma komisji oddziałowej ZOTK przyznaje komisja wojewódzka.
3. Podstawą przyznania Odznaki jest książeczka ZOTK, której wzór stanowi załącznik nr 2.
4. Książeczka powinna być starannie i dokładnie prowadzona, zawierać rejestr i opis zwiedzanych terenów czy obiektów, zgodnie z ich wykazem zawartym w załączniku nr 1 do niniejszego regulaminu.
5. Przebycie trasy turystycznej lub zwiedzenie obiektu czy miejscowości powinno być potwierdzone czytelnym podpisem i pieczętą. Potwierdzeniem może być również bilet wstępu, pieczętka z nazwą miejscowości, samodzielnie wykonany opis, zdjęcie i t.p.

ZW PTTK w Łomży

Spis terenów i obiektów punktowanych do Łomżyńskiej Odznaki Turystyczno-Krajoznawczej

I. Szlaki turystyczne

1. Znakowane trasy turystyczne woj. łomżyńskiego
 - = Łomża - Morgowniki 20 pkt
 - = Łomża - Wizna 20 pkt
 - = Łomża - Wizna - Strękowa Góra 30 pkt

- Łomża - Stara Łomża (n. rzeka) - Siemień 8 pkt
- Rowy (PKS)
- Siemień Rowy (PKS) - Czerwonny Bór - 8 pkt
- Wygoda
- Łomża - Siemień (n. rzeka) - Podgórze - 20 pkt
- Czerwonny Bór - Wygoda

2. Trasy typowe PTSM

- Wincenta - Turośl - Nowogród - Łomża 50 pkt
- Łomża - Stawiski - Rajgród 50 pkt
- Ciechanowiec - Andrzejewo 20 pkt

3. Szlakiem walk 18 Dywizji Piechoty

- Łomża - Zambrów - Żętownica - Andrzejewo 50 pkt

4. Trasy rowerowe

- Łomża - Drozdowo - Strękowa Góra - 40 pkt
- Osowiec - Ganiąd
- Łomża - Jędnaczewo - Szablak -
- Morgowniki - Jurki - Dobrylas -
- Cieciorzy - Turośl - Ptaki - Kozioł -
- Wincenta - Kolno - Mały Płock -
- Rogienice - Piątница - Łomża 40 pkt
- Łomża - Szablak - Nowogród - Jurki -
- Dobrylas - Rudka Skroda - Kąty -
- Qwality - Mściwoje - Mały Płock - Łomża 25 pkt
- Łomża - Piątница - Drozdowo - Wizna -
- Srebrowo - Niezawice - Kokoszki - Guty -
- Kownaty - Jeziorko - Piątница - Łomża 25 pkt
- Łomża - Jeziorko - Murawy - Dobrzyjałowo -
- Górki - Piątница - Łomża 10 pkt
- Łomża - Miastkowo - Czartoria - Janowo -
- Miodzianowo - Nowogród - Szablak - Łomża 20 pkt
- Łomża - Siemień - Podgórze - Gielczyn -
- Zawady - Łomża 10 pkt
- Łomża - Kupiski - Nowogród - Zbójna -
- Łaski - (poza woj. łomżyńskim Gąski -
- Dąbrówka - Płoszyce - Kadzidło - Ostro- 50 pkt
- żęka) - Miastkowo - Łomża
- Łomża - Kownaty - Jeziorko - Jedwabne -
- Przytuły - Szczuczyn - Stawiski - Łomża 25 pkt
- Łomża - Podgórze - Wygoda - Tabądz -
- Bacze Suche - Gielczyn - Łomża 25 pkt
- Łomża - Piątница - Peza - Chłudnie -
- Kapusta - Serwałki - Morgowniki -
- Nowogród - Szablak - Łomża 20 pkt
- Łomża - Zambrów - Czyżew - Ciechanowiec -
- Wysockie Mazowieckie - Zambrów - Łomża 40 pkt
- Łomża - Śniadowo - Szumowo - Żętownica -
- Andrzejewo - Zaręby Kościelne - Nur -
- Ciechanowiec - Wysockie Mazowieckie -
- Zambrów - Łomża 60 pkt
- Łomża - Siemień Nowy - Rutki Kossaki -
- Grądy Woroniecko - Strękowa Góra - Zawady -
- (poza woj. łomżyńskim Tykocin - Jeżewo) -
- Mężenin - Rutki Kossaki - Łomża 30 pkt

5. Trasy wodne

- Spływ: Rajgród - Wizna - Nowogród 50 pkt
- Spływ: Wincenta - Nowogród 30 pkt
- Spływ: Strękowa Góra - Wizna - 40 pkt
- Morgowniki

II. Rezerваты przyrody

- 1. Rezerwat Czerwone Bagno - 15 pkt
- zwiedzanie z przewodnikiem
- 2. Pozostałe rezerваты woj. łomżyńskiego 10 pkt

III. Miejscowości i obiekty krajoznawcze

- 1. Muzeum i Skansen w Ciechanowcu 25 pkt
- (z przewodnikiem)
- 2. Skansen w Nowogrodzie (z przewodnikiem) 20 pkt
- 3. Muzeum w Łomży 10 pkt
- 4. Muzeum Pożarnictwa w Szczuczynie 10 pkt
- 5. Muzeum w Drozdowie 10 pkt
- 6. Zwiedzanie Łomży z przewodnikiem 15 pkt
- 7. Zwiedzanie pozostałych miast woj. 10 pkt
- łomżyńskiego - po 5 pkt za miasto
- 8. Zwiedzanie następujących miejscowości 10 pkt
- woj. łomżyńskiego: Wizna, Strękowa Góra,
- Andrzejewo, Szczepankowo, Robocznate Koś-
- cielno, Wąsosz, Niedźwiadna, Czyżew, Nur,
- Zuzela, Grabowo, Przytuły, Zaręby Kościel-
- ne, Drozdowo, Rutki Kossaki - po 5 pkt
- za miejscowość
- 9. Grodziska: Stara Łomża, Wizna, Mały Płock, 10 pkt
- Świeck Strumiany - po 10 pkt
- 10. Zabytki sztuki wojskowej (forty): Piątница, 10 pkt
- Osowiec - po 10 pkt
- 11. Cmentarze: Łomża, Andrzejewo, Nowogród, 10 pkt
- Zambrów, Wola Zambrowska - po 10 pkt
- 12. Pojedyncze zabytki województwa - po 2 pkt
- 13. Miejsca pamięci narodowej: Gielczyn k. Łom-

- ży, Jeziorko, Zambrów, Wincenta, Krasowo
- Czastki - Bogusze Kosowska - po 10 pkt
- 14. Pola bitew: Łomża 1863 r., Piątница 1939 r., 10 pkt
- Nowogród 1939 r. i 1944 r., Wizna 1939 r.,
- Żętownica - Andrzejewo 1939 r., Rajgród
- 1831 r. i 1863 r. - po 10 pkt

NA WARSZTACIE KOMISJI SPOŁECZNYCH

Rozstrzygnięto już jedenasta edycję konkursu plastycznego dla dzieci "Z mamą, tata na wycieczkę" organizowanego przez Komisję Osiedlową ZG PTTK.

Na konkurs nadesłano 362 prace, do ostatecznej oceny jury zakwalifikowało 96 prac w trzech grupach wiekowych. Oto laureaci konkursu:

w grupie wiekowej 6 - 8 lat

- I - Lila TADEUSIAK, 6 lat z osiedlowego klubu "Rezonans" Katowickiej SM w Katowicach
- II - Marcin ŻYLA, 8 lat z klubu "Conrad" SM "Wspólnota" w Będzinie
- III - Agnieszka JAROSZ, 6 lat z osiedlowego klubu "Rezonans" Katowickiej SM w Katowicach
- Zuzana LYSAK, 8 lat z klubu "Uroczysko" Świętokrzyskiej SM w Kielcach

wyróżnienia

- Agnieszka BYWALEC, 6 lat z klubu osiedlowego "Na Szerwałda" SM "Silesia" w Katowicach
- Zuzana BARTKOWIAK, 7 lat ze szkoły podstawowej nr 8 w Krotoszynie
- Anna SOBCEK, 6 lat z Osiedlowego Domu Kultury "Ad-Rem" RSM "Budowlani" w Gdańsku

w grupie wiekowej 9 - 11 lat

- I - Grzegorz TORBA, 9 lat z klubu "Conrad" SM "Wspólnota" w Będzinie
- II - Piotr ROMANUSKI, 10 lat z klubu "Conrad" SM "Wspólnota" w Będzinie
- III - Radek WOJTAS, 9 lat z osiedlowego klubu "Rezonans" Katowickiej SM w Katowicach

wyróżnienia

- Agata WESOŁOWSKA, 10 lat ze SM "Tęcza" w Turku
- Ewa OTYLAŁ, 11 lat ze Spółdzielczego Domu Kultury Szczecińskiej SM w Szczecinku
- Barbara KLOBUSIŃSKA, 11 lat z Ostrowskiej SM w Ostrowie Wielkopolskim
- Dariusz PIWKO, 9 lat z klubu "Conrad" SM "Wspólnota" w Będzinie

w grupie wiekowej 12 - 15 lat

- I - Artur GOSPODARCZYK, 12 lat ze SM "Ustronie" w Radomiu
- II - Rafał JAGUSIAK, 12 lat z klubu "Conrad" SM "Wspólnota" w Będzinie
- III - Renata ODZIMKOWSKA, 14 lat z SM "Ustronie" w Radomiu

wyróżnienia

- Krzysztof PACEK, 14 lat z Osiedlowego Koła nr 11 "Chałupa" Andrychowskiej SM w Andrychowie
- Monika MATUSZAK, 14 lat ze szkoły podstawowej nr 8 w Krotoszynie
- Anieszka PSTRYCOWSKA, 13 lat z Domu Kultury "Stokłosy" SBM Ursynów w Warszawie

Jury zwróciło uwagę na ogólnie wysoki poziom prac, co świadczy o dobrej pracy instruktorów plastyki. Postawiono przyznać specjalną nagrodę dla pracowni plastycznej klubu "Conrad" SM "Wspólnota" w Będzinie za dużą liczbę nadesłanych prac o wyjątkowo wysokim poziomie artystycznym.

Przyznano również nagrody instruktorom, których wychowankowie zdobyli najwięcej nagród i wyróżnień. Nagrody otrzymali następujący instruktorzy:

- Anna ŚLEDZ z klubu "Conrad" SM "Wspólnota" w Będzinie
- Kinga MACIUSZKIEWICZ z klubu "Rezonans" Katowickiej SM w Katowicach
- Maria ŁONCZEWSKA z klubu SM w Ostrowie Wielkopolskim
- Elżbieta TRYBUŁA-ZIPIEK z koła plastycznego SM "Ustronie" w Radomiu
- Jan BARTKOWIAK - szkoła podstawowa nr 8 w Krotoszynie - SM Krotoszyn